

**AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI**  
**AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ**  
**TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ**  
**ULUSLARARASI İLİŞKİLER**

**Lisans bitirme tezi**  
**internet destekli eğitim**

**Hazırlayan**  
**Kamran Rüstemli**  
**1417.02033**

**BAKÜ-2018**

**AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI**  
**AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ**  
**TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ**  
**ULUSLARARASI İLİŞKİLER**

**LİSANS BİTİRME TEZİ**  
**İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM**

**Hazırlayan**

**Kamran RÜSTEMLİ**

**1417.02033**

**Danışman**

**Öğr. Gör. Besti ALİYEVA**

**BAKÜ-2018**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ**  
**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ**

---

**Kafedra “İqtisadiyyat və İşlətmə”**

**TƏSDİQ EDİRƏM**

“ \_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2018

**BURAXILIŞ İŞİ ÜZRƏ VERİLMİŞ TAPŞIRIQ**

**“Türk Dünyası İşlətmə” fakültəsinin Beynəlxalq  
Münasibətlər(Uluslararası İlişkiler) ixtisası üzrə**

**təhsil alan tələbəsi**

**Kamran Rüstəmli Mənzir**  
(adı, soyadı, atasının adı)

**Diplom işinin rəhbəri**

**b/m. Bəsti Əliyeva Məhər**  
(adı, soyadı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

**1. İşin mövzusu İnternet Destekli Eğitim**

**Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən təsdiqlənsin**

“ \_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2018 il

**No**

**2. Tələbənin sona yetirdiyi işin kafedraya təhvil müddəti: 8 ay**

**3. İşin məzmunu və həcmi (izahı, hesabı və eksperimental hissəsi, yeni təhlilə ehtiyacı olan müəssisələr)** Özet, Giriş, Birinci bölüm, İkinci bölüm, Sonuç, Kaynakça

#### **4. Buraxılış işi üçün lazımı materiallar**

1. AKKOYUNLU, Buket (2002), “Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri”, Hacettepe Oniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 8, 1-8.
2. GÜNDÜZ, Mustafa (2009), *İnternet Teknolojilerini Kullanarak Öğrenci Başarısı ve Öğrenmenin Kalıcılığını Artırma*, BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgi Teknolojileri, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
3. İnternet Kullanımının Toplum Üzerindeki Psikolojik ve Sosyal Etkileri Çalıştay Raporu (Nisan 2013), AK Parti Genel Merkez Kadın Kolları, Ankara.
4. KAYA, Zeki (2002), Uzaktan Eğitim, Pegem A Yayınları, Ankara.
5. LAUDON, Kenneth C. ve LAUDON, Jane.P (2012), Yönetim Bilgi Sistemleri, çev. Abdullah Narlan.
6. TUTİ, Serpil (2005), *Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Performans Göstergeleri, Öğrenci Görüşleri ve Öz-yeterlilik Algılarının İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisan Tezi, Ankara.
7. YÜCEL, İsmail Hakkı (Haziran 2006), “Türkiye’de Bilim Teknoloji Politikaları ve İktisadi Gelişmenin Yönü”, Sosyal Sektörler Genel Müdürlüğü, YAYIN NO. DPT: 2690, Ankara.

**5. Qrafik materiallarının siyahısı dəqiq göstəricilərlə (vacib cədvəl, çertyojlar, yaxud qrafiklər, nümunələr və s.) 9 şəkil**

**6. Buraxılış işi üzrə məsləhətçinin soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi (diplom işinin ona aid olan hissəsini göstərməklə)**

m. Dr. Nurhodja Akbulayev Nazirhodja

**7. Buraxılış işinin təqdimi üzrə təqvim planı:**

Sıra No	İşin hissələrinin adı	Qurtarma faizi (yerinə yetirilmə)	İşin yerinə yetirilməsi müddəti	
			plan üzrə	faktiki

1. Bölüm (Şubat 2018 – Mart 2018)
2. Bölüm (Nisan 2018 – Mayıs 2018)

**Buraxılış işinin rəhbəri** \_\_\_\_\_  
**imza**

**Məsləhətçi** \_\_\_\_\_  
**imza**

**Tapşırığı imza üçün qəbul etdim** \_\_\_\_\_  
**(tələbənin imzası)**

**Tapşırığın qaytarılması tarixi** “ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ **2018-ci il**

Qeyd 1. Buraxılış işi üzrə verilmiş tapşırıq 2 nüsxədən ibarətdir. Nüsxənin biri tələbəyə verilir, ikincisi kafedrada qalır.

2. Hazırlanmış buraxılış işini tapşırıqla birlikdə tələbə DAK təqdim edir.

# **BURAXILIŞ İŞİNİN PLANI**

TUTANAK

ÖZET

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM EĞİTİMİN İNTERNET VE ÖRGÜTSEL YÖNLERİ

1.1. BAŞARILI FAALİYETLER: AVANTAJLAR

1.2. ANA SORUNLAR

1.3. EĞİTİMDE İNTERNET KULLANIMININ KAPSAM VE  
İLERLEMELERİ

İKİNCİ BÖLÜM İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM EDUMAN  
ÖRNEĞİNDE

2.1. EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA BİLGİSAYARLAR VE  
İNTERNET

2.2. İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM SİSTEMİNE GEÇİŞ

2.3. EĞİTİM HİZMETLERİNİN YÖNETİMİNDE(YÜRÜTÜLMESİNDE)  
EDUMAN İMKANLARI

SONUÇ

KAYNAKÇA

## ÖZET

Tarihsel olarak eğitim tüm toplumların şekillenmesinde ve oluşumunda en önemli rol oynayan öğelerden biri olmuştur. Eğitim toplumların gelişmesinde, ilerlemesinde sayısız katkılarda bulunmuştur. Dolayısıyla tüm yer yüzündeki toplumlar toplumsal olarak gelişmelerini bir nevi eğitimde sağladıkları genel başarılarla borçludurlar.

Orta Asırlarda eğitimde başarı sağlamak ve değişime neden olmak için çok sayıda bilim adamları, düşünürler ve filozoflar hayatları pahasına mücadele aparmışlar ve nihayetinde eğitimin hızlı gelişimine muvaffak olunmuştur.

Ancak belirtmek gerekir ki, tarihin hangi sahfasına bakacak olursak İnternet Çağındaki kadar hızlı bir değişime rastlanmamaktadır. İnternet tüm alanlarda olduğu gibi eğitimde de yeni bir çağır açmayı başarmıştır. Nitekim eski çağlardan farklı olarak dünyanın hangi noktasında bulunmasından asılı olmayarak insanoğlu kendine gerekli her türlü bilgi ve enformasyona erişme bilmektedir. Bunun yanı sıra İnternet eğitimde pedagojik açıdan da yenilikler getirmiştir.

İnternet birtakım sorunlara neden olsa bile genel olarak bakıldığında dünyanın ve onun içinde eğitimin hızlı bir şekilde değişimine ve gelişmesine büyük ölçüde katkı sağlamaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** İnternet, Uzaktan Eğitim, Eğitimde İnternet Uygulamaları, Eduman

## İÇİNDEKİLER

TUTANAK.....	ii
ÖZET.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

## BİRİNCİ BÖLÜM

### EĞİTİMİN İNTERNET VE ÖRGÜTSEL YÖNLERİ

1.1. BAŞARILI FAALİYETLER: AVANTAJLAR .....	3
1.1.1. İnternet Teknolojilerini Kullanan Eğitim Organizasyonlarının Yönetimi .....	4
1.1.2. Maliyet ve Etkinlik .....	8
1.1.3. Personel.....	11
1.1.4. Uzaktan Eğitim: İnternet Teknolojilerinin Kurumsal Etkisi .....	12
1.2. ANA SORUNLAR .....	16
1.2.1.İnternet Teknolojilerini Kullanan Eğitim Organizasyonlarının Yönetimi.....	16
1.2.2. Maliyet ve Etkinlik .....	18
1.2.3. Personel.....	19
1.2.4. Uzaktan Eğitim: İnternet Teknolojilerinin Kurumsal Etkisi .....	21
1.3. EĞİTİMDE İNTERNET KULLANIMININ KAPSAM VE İLERLEMELERİ .....	22
1.3.1. İnternet: Dijital Çağda Kültürel Bir Değişim .....	22
1.3.2. İnternet: Eğitimsel Öğrenme Aracı.....	25



1.3.3. İnternet: Eğitimi Olmak ve Eğitilmek .....	27
1.3.4. İnternet: Pedagojik Etkinliği İncelemek .....	29

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM EDUMAN ÖRNEĞİNDE**

2.1.EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA BİLGİSAYARLAR VE İNTERNET .....	32
2.2. İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM SİSTEMİNE GEÇİŞ .....	36
2.3.EĞİTİM HİZMETLERİNİN YÖNETİMİNDE (YÜRÜTÜLMESİNDE) EDUMAN İMKANLARI .....	38
2.3.1. EDUMAN Sisteminin Özellikleri.....	38
2.3.2. EDUMAN Sisteminin Yarattığı Avantajlar.....	41
2.3.3. Öğretim Görevlileri İçin Hesap Sistemi .....	42
2.3.3.1. Öğrencilerin Değerlendirilmesi Sistemi .....	51
2.3.4. Öğrenci Hesap Sistemi.....	54
2.3.4.1. Öğretim Görevlilerinin Değerlendirilmesi Sistemi .....	58
<b>SONUÇ</b> .....	60
<b>KAYNAKÇA</b> .....	61

## KISALTMALAR LİSTESİ

<b>ÖMP</b>	Öğretim Medya Projesi
<b>DARPA</b>	Defense Advanced Research Project Agency
<b>IMP</b>	Interface Message Processors
<b>BİT</b>	Bilgi İletişim Teknolojileri
<b>ABD</b>	Amerika Birleşik Devletleri
<b>PC</b>	Personal Computer
<b>VPN</b>	Virtual Private Network
<b>BT</b>	Bilgi Teknolojileri
<b>CRM</b>	Customer Relationship Manager
<b>MSU</b>	Moscow State University
<b>s</b>	Sayfa
<b>ss</b>	Sayfalar

## GİRİŞ

Tam Türkçe karşılığı bulunmayan İNTERNET sözcüğü, dünyanın dört bir yanından gelen bilgiye erişmek için “net ağ”, “ağlar ağı” veya birbirine bağlı yüz binlerce bilgisayar ağından oluşan bir şebeke olarak tanımlanmaktadır. Buna “süper bilgi yolu” da söyleyebiliriz. Diğer bir söyleyişle İNTERNET, insanların bilgi ve bilgilerini, dünyanın her neresinde olursa olsun, aynı ağda olduğu gibi en verimli olarak paylaşmasına olanak tanıyan bir teknolojidir.

İnsanlık tarihinde, iletişim ile eğitim alanında, internetten diğer bir teknoloji halen bu seviyede küreselleşmeyi kolaylaştırmak için geliştirilememiştir. Eğitimde İnternet kullanımı ile beraber, klasik öğrenci ile hoca kavramları değişti, öğrenildi ve adlarını kolaylaştırdı. Hocanın rolü yalnızca kendisine sunulan bilgileri almak yok, aynı sürede bilgiyi aramak ve bulmak, onu günlük yaşamda kullanabilmek ve ondan fayda sağlamaktır. Bu noktada “ömür boyu öğrenme” tanımı güçlü bir arkadaş bulmuştur. Böylelikle, kısa bir süre içinde nüfusun büyük bir kısmı ömür boyu öğrenebilir.

İnternet teknolojisinin eğitime girmesiyle, yüksek eğitim bu konudaki en uygun seviyeye odaklanmaya başlamıştır. Bir yandan, neredeyse tüm sistemlerde arz-talep berabersizliği; Öte yandan, mevcut perspektiflerle bile, internet teknolojisi şübhesiz, kasvetlilik veya evrenselliğin en yoğun olduğu bu seviyeye için ideal ortam olarak algılanmaktadır. Bu nedenle internet, eğitim uygulamasında yüksek öğrenim görmüştür; yüksek öğrenimde yeniden yapılandırıldı.

Günümüzde eğitim, arazideki her aşamada, tahtadan, projektörlere, bilgisayarlara kadar kullanılmaktadır. Geçmişte gördüğümüz gibi, sınıfa başka bir şekilde giren her yeni teknolojide bazı sorunlar var. Birincisi, yeni teknolojiler hocalara fazla yük getirmektedir. Ortaçağda öğretmen ve öğrencinin eğitimde yüz yüze görüşmeleri şarttı. Daha sonra, yazılı bilgileryarandı ve neredeyse kitaplar eğitime öğretmenin yerini almaya başladı. Bugün, kitap hala esas eğitim vasıtasıdır. Ancak kitaplar mat ve öğrenciler için yetersizdir. Bununla birlikte, kitapların elektronik ortama aktarılması hem daha kolay ve daha hızlı erişime izin verecek hem de kitapların donuk yönlerini değiştirecektir. Böylelikle, yeni eğitim vasıtası olarak, bilgisayar eğitim alanına girmiş olacak. Bilgisayar kullanımının artışı ile uygulama alanlarının çok da yaygınlaşması bilgisayarın eğitim sistemine girmesini sağladı.

# BİRİNCİ BÖLÜM

## EĞİTİMİN İNTERNET VE ÖRGÜTSEL YÖNLERİ

### 1.1. BAŞARILI FAALİYETLER: AVANTAJLAR

Dünya üzerinde enformasyon ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, yeni iletişim teknolojilerinin toplumun hemen her alanında kullanımını kaçınılmaz hale getirmiştir (Polat, 2015: 799). E-öğrenimin hedeflerinden biri, bireyselleştirilmiş, kapsamlı ve dinamik öğrenme içeriğinin gerçek zamanlı olarak sunulmasıdır; insanlar ve kuruluşlar, farklı disiplinlerle ilgili bilginin hızlı değişim ve ilerlemelerini takip etmenin yanı sıra, hızla değişen küresel ekonomiyi takip etme ihtiyacı duymaktadır. Bir diğer amaç ise, öğrenme topluluklarının - bilgi toplulukları - öğrencilerin ve uygulayıcıların öğretmen ve uzmanlarla bağlantılandırılmasının kolaylaştırılmasıdır.

Teknolojik ve pedagojik olmak üzere iki e-öğrenme perspektifi vardır. Birçok yorum teknoloji üzerinde yoğunlaşmaktadır (yani, “e” üzerinde). Diğerleri teknolojiyi yalnızca içerik sunma aracı olarak alırlar; öğrenci merkezli yaklaşıma duyulan ihtiyacı vurgular; onlara, e-öğrenimin özündeki şey öğrenmektir. Pedagojik bakış açısı öncelikle insanların nasıl öğrendiklerini, yetenek ve bilgileri nasıl kazandıklarını, becerilerinin zaman içinde öğrenilmesi yoluyla nasıl geliştiğini, tercih ettikleri öğrenme stilleri nelerdir vb. açıklamakla ilgilidir; ancak o zaman, elektronik teslimat öğrenciye nasıl uyarlanmalıdır (Introduction to Web-based education, 2006:3). Etkili bir Web Tabanlı Eğitim (WTE) uygulamasında, öğrenme nesnelерinin ve öğretim tasarımının yönetimini sağlayıp ve içeriği

belirleyecek uzmanların bulunması kaçınılmazdır. WTE teknolojileri ve araçları, öğretim sistemlerinin tasarımı yaklaşımı ile planlandığı, kullanıldığı, geliştirildiği ve değerlendirildiği sürece başarılı olacaktır (Serttaş, 2003: 21).

### **1.1.1. İnternet Teknolojilerini Kullanan Eğitim**

#### **Organizasyonlarının Yönetimi**

Teknolojik değişimler insanların gelişme düzeyine göre insanlığın var oluşundan beri yaşamlarını etkiledi. Taş devrinde av araçlarının inşası da teknolojik bir değişim olsa da, bugünkü nanoteknoloji de gelişti ve her ikisi de çağın insanların hayatını etkiledi. Eski toplumlarda bilim, yüzyıllar boyunca aristokrat sınıfın tekelinde kaldı ve teknoloji kapsamlı olaylar işçilerin, ustaların ve zanaatkarların eseri olarak görülüyor. Bununla birlikte, bu süreçte, bilim ve teknolojinin yakınsaması kendini iyi bir şekilde ortaya koymuştur ve on dokuzuncu yüzyıldan itibaren, teknolojik uygulamalar tamamıyla bilimsel ilkelere dayanıyordu.

Özellikle artan küreselleşme ile dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen teknolojik inovasyonun dünyanın geri kalanını etkilemesi kaçınılmazdır. Malları, hizmetleri ve bilgileri üreten işletmeler, yaşamlarının sonları da dahil olmak üzere, bu değişiklikleri takip edemedikleri ve doğru zamanda doğru kararları vermemesi durumunda bir takım problemlerle karşı karşıyadırlar. Her geçen gün yeni üretim teknolojilerinin ortaya çıkması, işletmelerin rakiplerine karşı savunmasız kalmasına neden olabilir. Bununla birlikte, hızla değişen bir ortama uyum sağlama ve müşterinin taleplerine yeterince cevap verme ihtiyacı,

değişiklikleri tahmin ve uyarlamayı ve bu değişikliklere uyum sağlamayı gerektirir (Karadal, 2008: 59).

Yeni iletişim`sel sistemlere ve video-ses çerçevesine göre öğrenmenin ikili değerlerinden istifade ederek tek taraflı materyal temelli sistemlerin tahrip edildiği ve eğitim yöntemlerinin kurulduğu yadsınamaz. Mevcut çağlarda geleneksel öğretim yöntemlerinin etkisizliği kabul edilmiş bir konudur ve öğretim sürecinin nicel ve nitel olarak iyileştirilmesi için bilgi ve bilgisayar teknolojilerinin uygulanması kaçınılmazdır (Ghaznavi, 2011: 117). Önceden ayrı olarak ve bağımsız olarak geliştirilmiş çok sayıda teknoloji birlikte daha yakınlaşıyor veya bir araya geliyor. Sayısallaştırma bu nedenle ortak payda olarak ortaya çıkıyor. Özgün biçiminde sadece bir bilgisayar ağı olarak gösterilen İnternet, çok çeşitli teknolojilerin rekabet edebileceği, ancak iş birliği yapacakları ve birbirlerini tamamlayabilecekleri bir küresel multimedya ağı ve sanal alan haline gelmiş ve ortak bir hedef üzerinde durmaktadırlar - işletmelerin ve özel kullanıcıların iletişim ihtiyaçlarını karşılıyor.

Dijital yakınsama teknolojilerinde öne çıkan önemli bir adım, sabit ve mobil iletişim teknolojilerini birbirine bağlayan başarılı örneklerdir. Bu teknolojiler sayesinde artık kullanıcılar yalnızca konut bölgelerinde (iş yerleri, evler vb.) bağlantı kurmakla kalmayıp, değişken konumlarda da hareket halindeyken de bağlantı kurabilirler. Bu gibi durumlarda, sabit hat iletişim ağları tarafından dayatılan mekan`sal kısıtlamalar ortadan kalkar.

İnternet alanındaki kuruluşlar arasındaki etkileşimler, işletmeler, ürünler ve hizmetler arasında yeni bir ilişki kalitesi yaratarak bir dizi sinerji yaratmaktadır. Yeni iş birliği biçimleri, “extranet” temelli sanal

organizasyonlar çerçevesinde yaratılıyor (Marić ve Ilic 2012: 26-27). Yöneticilerin fiziki kaynaklardan, insan kaynaklarından ve bir organizasyonun mali kaynaklarından sorumlu olduğu gibi, bilgi kaynakları için sorumlu ve hesap verebilirler. Bir yönetici bilgisayarlar ve Bilgi Teknolojileri (BT) hakkında her şeyi bilmek zorunda değildir. Bununla birlikte, yönetici, Bilgi Teknolojilerinin stratejik önemini kabul ederek ve daha sonra doğru yerleştirilmesi için zaman ve para tahsis ederek liderlik göstermelidir. BT kaynağının stratejik boyutu organizasyonun ve yöneticisinin nihai sorumluluğudur. Yönetici, bilgi kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Bilgi kültürü değişikliği, yöneticinin tüm departman bilgilerine verimlilik, kolay erişim, inceleme ve karar verme için elektronik erişilebilir olmasını gerektirir (Bryan, 2012: 309).

Son yıllarda İnternet teknolojileri, eğitim kurumlarının yönetim uygulamalarında yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. İlk adım genellikle bir web sayfasının oluşturulması, daha sonra WWW sitesinin temsili, reklam bilgi işlevleri - öğretilen özellikler hakkında bilgi verilmesi, öğrencilerin kabul ve ikamet koşulları, temaslar vs. hakkında bilgi verilmesi. Birçok araştırmacı, günümüzde web sunumlarının, farklı okul faaliyetlerinin bilgi paylaşımında en etkili reklam aracı olduğuna dikkat çekiyor. Düşük yayın maliyeti, eğitim sistemlerinin ve derslerin sunumunda yüksek verimlilik, dağıtılan öğretim personelinin yönetimi ve yeni girenlerin cazibesini sağlar. Dolayısıyla, Rusya Federasyonu'nda yaklaşık 300 yüksek okul siteye sahip.

Üniversite WWW sitelerinin geliştirilmesiyle, işlevleri yalnızca dizin hizmeti için değil aynı zamanda eğitim kurumlarının akademik, bilimsel ve



idari etkinliklerinin organizasyonunda da genişlemiştir. Örneğin, Moskova Devlet Üniversitesi'nin WWW sitesi (MSU (<http://www.msu.ru/russian/index.html>) aşağıdaki bölümleri içermektedir: genel bilgi (üniversitenin tarihi, Şartı, Akademik Konseyi, (giriş koşulları, yabancı öğrencilere giriş ve öğretim koşulları, üniversite öncesi öğretim, en son giriş hakkındaki bilgiler, adresler ve telefonlar), öğrenci kayıtları, öğrenci kayıtları, öğrenci kayıtları giriş panoları, vb.) araştırma çalışmaları, yayınlar, öğrencilerin yaşamları, istihdam teklifleri, uluslararası bağlar. Delaver Eyalet Üniversitesi WWW sitesi (<http://www.mis.udel.edu/main/webinits>) Ağustos 1993'ten beri varlığını sürdürmekte ve günlük görevleri yapılabilecek öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve personelin, ziyaretçilerin ve mezunların ihtiyaçlarına cevap vermektedir İnternetin gücünün yeni ve yaratıcı kullanımı sayesinde daha kolay. Üniversite topluluğunun bilgi bulmasına yardımcı olur veya daha verimli ve daha az zorlukla işleri başarır (Kyannanov, 2003: 28). Okulların neredeyse% 60'ı blogları dekanlar ya da önde gelen öğretim üyeleri ve videolar tarafından kullanılmaktadır ancak oldukça verimsiz kabul edilmektedir (% 36'sı blogların etkisiz veya çok etkili olmadığını,% 31'i etkinliği desteklediğini belirtmektedir). Kabul sürecine yaklaşmak ve bir sonraki operasyon ve yönetim kategorisi ile kısmen örtüşen kurslar ve programlar için çevrimiçi kayıt neredeyse tekdüze (yalnızca 8 kurumda yok) ve katılımcıların %76 oranında etkili ya da çok etkili olarak kabul edilmektedir.

Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, bağlantıya (örneğin, kablosuz internet, yerel alan ağları) ve intranet`e ilişkin sistemlerin yanı sıra muhasebe ve finansal

raporlama sistemleri katılımcıların çoğunda (%80'den fazla) kullanılıyor. Müşteri ilişkileri yönetim sistemleri (CRM'ler) % 60'ın üzerinde tarafından kullanılıyor ve birkaç katılımcı, bu kategoriye de ekleyeceğimiz iletişim / müşteri yönetim sistemlerinden bahsediliyor.

Yanıtlayıcıların % 49'u ve sanal özel ağlar (VPN) tarafından halen BT yönetim tarafında, çoklu dokunmatik noktalar ve iletişim cihazları (ör. Bilgisayarların, dizüstü bilgisayarların, tabletlerin, cep telefonlarının entegrasyonu) kullanılmakta ve kuruluşun güvenli erişimini sağlamaktadır. Ofis dışındayken intranet % 44 oranında kullanılmaktadır.

İnsan kaynakları ve tesis / kaynak yönetimi için çeşitli yönetim sistemleri %46, proje yönetim sistemleri ise katılımcıların yalnızca %33'ü tarafından en az kullanılan popüler yönetim sistemidir.

### **1.1.2. Maliyet ve Etkinlik**

Bugün insanlar teknolojinin yarattığı ürünleri kullanmakta, ancak bu ürünlerin üretim süreçlerini ve üretimde güçlükleri sorgulamamaktadır. İnsanlar için bu ürünlerin değeri sadece para ile ifade edilmektedir (Kaya, 2001: 20). Teknoloji ürünlerinin maliyet düşürmekte rolüne örnek olarak internet üzerinden öğrenimi göstermek mümkündür. İnternet üzerinden öğrenmeyle ilişkili pek çok avantaj literatürde iyi tartışılmaktadır. Her şeyden önce, şirketlerin ekonomize olma gereksinimini gerektiren mevcut ekonomik durum söz konusudur. Yeniden eğitim için elli milyondan fazla işçi ile, giderlerin azalmasına yol açan herhangi bir keşif çok iyi karşılandı ve uzaktan eğitim programları, her yıl milyonlarca dolar tasarruf etme kabiliyetini zaten kanıtladı. Günümüzün hızla değişen çalışma ortamında,

Üretim gibi birçok zamanında iŖleve benzer, adil bir zamanda eğitime ihtiyaç duyulması zorunludur. Eğitimden elde edilen ekonomik ve zaman kazanımları mevcut ortamda çok önemlidir; bu nedenle eğitim iŖlevi için yaratım stratejik ittifakları son derece popüler hale gelmiŖtir. İŖletmeler ve eğitim kurumları, küresel rekabetçi bir iŖ gücü oluŖturma sorumluluğunu paylaŖmak için bir araya gelmeye baŖlamıŖlardır. Firmalar kendilerini yeni uluslararası pazarda en rekabetçi konuma getirmeye alıŖırlar ve e-öğrenme, böyle bir iŖ gücünü, bu avantajları yaratmak için gerekli olan bilgi ve beceriyle güçlendirmenin bir yoludur. Gerçekten bu hedefleri gerekleŖtirmek için Ŗirketlerin eğitime olan algılarını Ŗirkete tahsil edilemez bir maliyet olarak revize etmeleri ve sınırsız potansiyel getiri olan bir yatırım olarak insan potansiyelini geliŖtirmeleri için harcamalara bakmaları gerekir(Bartley, 2004: 169).

Cisco, eğitimdeki İnternet'in, aerodinamik ve kiŖiselleŖtirilmiŖ talimatlar yoluyla ve daha iyi kararlar vermek ve eğitim kaynakları harcamalarını azaltmak için veri toplanması yoluyla verilecek 175 milyar ABD doları net 10 yıllık net değeri olduğunu dünya çapında öngörüyor. Bu değer, 2013`te yüzde 5`ten az olan ve 2022`de yüzde 32`ye yükselen internetin küresel kabul oranına dayanıyor. Öğrenciler, bilginin ortak yaratıcısı olurken, fiziksel ve sosyal olayları daha iyi anlamak için algılayıcıları kullanır; engelli öğrenciler daha fazla ve daha iyi öğrenme fırsatları yakalamak için İnternet kullanmaktadır; İnternet, iŖ dünyasına, kültür kurumlarına ve topluluklara olan bağlantıları arttırdıkça, öğrenimin ve ğrenci baŖarısının geliŖtirilmesinin değeri ve kaynakların azalması, İnternet'in 175 milyar

dolar net bugünkü değerini artırabilir (Selinger, Sepulveda ve Buchan, 2013:5).

İşletmenin değer zinciri yapısının değiştirilmesi, arzdan satış sonrası hizmetlere kadar tüm iş fonksiyonlarının internet iş modeli çerçevesinde yeniden yapılandırılmalıdır. Bu model, her iş birimi, gelişmiş müşteri ilişkileri ve yüksek teknolojiye dayalı iş süreçleri ile yüksek düzeyde entegrasyona dayanır. Böylece verimlilik ve verimlilik artarken, işletme maliyetleri düşerken gelir ve krlar artar. Bu sayede müşterilere sunulan değer artmakta ve müşteri memnuniyeti artmaktadır. İşletmelerin İnternet'i kullanmasının başlıca nedenleri şunları iğerir:

- İşletmenin imajını güçlendirmek
- Müşteri hizmetlerini yaygınlaştırmak ve kolay ulaşılır kılmak
- Yeni hizmet alanları yaratmak
- Görselliği ve ulaşılabilirliği sağlamak
- Çalışmalarının takibini ve standardizasyonunu gerçekteştirmek
- Pazar payını arttırmak
- Müşteri memnuniyetini arttırmak
- Maliyetleri düşürmek
- Geç olmadan hız kazanmak

Web sitesi aynı zamanda halkla ilişkiler, reklamcılık, satış promosyonu ve doğrudan pazarlama çabaları gibi pazarlama iletişimi alt bileşenlerini sunan bir ortamdır. Geri bildirim sağlamayan bir şirket web sitesi yalnızca tanıtım

amaçlı bir elektronik kurumsal broşür olarak işlev görür (Karagöz ve Karahisar, 2014: 2-3).

### **1.1.3. Personel**

Bilimsel kapasite; iyi yetişmiş insan gücünü, kurumsal altyapıyı, modern bilime dayalı bilgi üretmeyi, bu bilgiyi yüksek teknolojiye ve ekonomik faydaya dönüştürmeyi ifade etmektedir (Yücel, 2006: 135). Teknolojik ve bilimsel gelişmeler ve ilerleme, sonuç olarak görülen eserlerin şekil, nitelik ve niceliklerinde değişikliğe neden olmuş, bu alanlarda farklı nitelikteki personel gerektirerek yeni iş ve çalışma alanları yaratılmıştır. Buna ek olarak, işletmeler eldeki personelin değişen çevresel koşulları karşıladığından emin olmak için büyük çaba gösterdi. Bu nedenle çağdaş yönetim ve çağdaş yöneticilik kavramları büyük önem kazanmıştır.

Hümanist ilişkilerin eğilimi nedeniyle, sosyal ve endüstriyel psikolojik kurumların dikkate alınması ve uygulanması eğilimi artmıştır. Sonuç olarak, insan kaynakları yönetimi, yönetiminin dinamik ve yaratıcı yönlerini mekanik ve rutin yönlerden, toplumun her kesimindeki kişilerin yaşamlarına yön veren ve biçimlendiren kapsamlı bir idari etkinlik alanı olarak algılar.

Teknolojinin kullanımı, personel tedarikinde ve seçiminde esas bir yer tutmaya başlamaktadır. Örneğin, bilgisayara uygulanabilir testler, bilgisayara uygulanan çok değişkenli geribildirim, İnternet için davranışsal açıklayıcı görüşmeler tasarlama ve adayların sağlanması ve taranmasında teknoloji kullanımı önemli uygulamalar olarak kabul edilebilir. Testlerin ve

değerlendirmelerin geliştirilmesinde, kişilerarası doğru karar ve bunların geçerliliği gibi uygulamalar bulunmaktadır (Saldamlı, 2008: 240).

#### **1.1.4. Uzaktan Eğitim: İnternet Teknolojilerinin Kurumsal Etkisi**

Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda öğrencilerin ve öğretmenlerin öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojilerini ve posta hizmetlerini yerine getiren bir eğitim sistemi modeli anlamına gelir.

Başka bir tanıma göre; "Uzaktan eğitim, öğrenme planlamacılar ile uygulayıcılar arasındaki iletişim ve etkileşim yöntemidir ve özel olarak hazırlanmış öğretim birimleri ve geleneksel öğrenme öğretim yöntemlerinde sınırlamalar nedeniyle sınıf etkinliklerinin mümkün olmadığı çeşitli ortamlar aracılığıyla belirli bir merkezden öğrenme yöntemidir."

Uşun'a göre uzaktan eğitim; "Alıcının öğrenmesinin büyük bir kısmı için ayrı bir (uzak) ortamda kaynak ve alıcının alıcılarına-yaş, amaç, zaman, yer ve öğretim yöntemi vb.-Öğrenme öğretme süreçlerinde izin veren" açılardan "bireysellik", "esneklik" ve "bağımsızlık", yazılı ve basılı malzemeler, görsel-işitsel araçlar, teknolo- jiler ve yüz yüze eğitim gibi araçlar ve teknolojiler kullanılır ve kaynak ile alıcılar entegre entegre teknolojiler tarafından sağlanan planlı bir sistematik eğitim teknolojisi uygulaması "olarak tanımlıyor (Arat ve Bakan, 364).

Dünyadaki ilk uzaktan eğitim çalışması Boston`da 1728`de "Steno dersleri" ile başladı. 19. yüzyılda, İsveç Üniversitesi'ndeki bayanlara "Mektuplarla Kompozisyon Kursları" verildi. Bu yüzyılda İsveç, İngiltere ve Amerika'da çeşitli uzaktan eğitim uygulamaları yapıldı. 1843 yılında University

Correspondence Collage ve bazı ticaret kurumları mektuplar vermeye başladı. Bu yıllarda binlerce yetişkin eğitimlerini kolej seviyesine taşımak istiyor ancak eğitim, coğrafya, meslek, yaş gibi nedenlerden dolayı devam edemez. Bu nedenle Yazışma Üniversitesi kuruldu. Wolsey Hall College, 1894'te Oxford'da öğretime başladı ve 1910 Metropolitan College'da eğitim verdi. İlk eğitim yayını 1920`de Amerika Birleşik Devletleri'nde başladı. Okullar için eğitim radyo programları yayınlandı ve eğitim amacıyla yüzlerce radyo programı kuruldu. Diğer ülkelerde yayınlar ertelendi ve 1922`de İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği'nde benzer yayınlar başladı. 1932-1937 yılları arasında Birleşik Devletler'deki Iowa Üniversitesi ilk eğitimi televizyon yayınlarına başladı. 1960`da İngiliz Açık Üniversitesi İngiltere`de açıldı.

1940`tan beri dünyadaki televizyon, uzaktan eğitimde öğretmeyi desteklemek ve güçlendirmek için kullanılmıştır. Örneğin, İtalyan Televizyon Okulu (Tele-scuola) projesi sayesinde 1958`de okur yazar olmayan 5,5 milyon insan sayısı 2 milyona düşürülmüştür ( Aslantaş, 2012: 4).

Filmler, ilk modern eğitim teknolojisiydi. ABD Savaşı 2. Dünya Savaşı'na hazırlanırken, savaş öğretmenleri, dünyanın pek çok yerinde görev yapan askeri görevlilere ulaşmanın bir yolu olmadığını düşünüyorlardı. Birçok eğitim bölgesi komutanlarına bırakıldıkça, Birleşik Devletlerin tutarlı ve doğru eğitiminin yurt dışı ülkelerde olumsuz etkilenmesi endişesi uyandı. Çözüm Hollywood'dan geldi; ordu eğitim filmleri. Ordu, bu yaklaşımın başarısından öylesine memnun kaldı ki, savaşta filmlerin kullanımı üzerine ve daha sonra ordu eğitimi için televizyon kullanımı üzerine araştırmalarını

ve çalışmalarını sürdürdü. Amerikan ordusu tarafından gerçekleştirilen bu çalışmalar ve araştırmalar, elektronik ortamda ilk eğitim tohumlarını aldı.

Eğitim bilimcilerini heyecanlandıran bir televizyon vardı. Halk televizyonu çok sevdi, ancak öğrencilerin çoğunluğu hala eğitici programları sıklıkla TV'de buldu. Bunun nedeni, eğitimci ile öğretmen arasında hiçbir iki yönlü ilişki bulunmamasıydı. Geri bildirim yeteneği eksikliği nedeniyle, tek yönlü bilgi sağlayıcı olarak işlev görür.

Bilgisayar destekli eğitimin başlangıcı 1980'lerde televizyon geri bildiriminin olmaması için başlamıştır. Bunu yapmak için ana makineler ana makinelerdi. Fakat onların kullanımındaki zorluk, gündeme gelmek imkansızlaştırdı. Bilgisayarı keşfedip üretmek uzaktan eğitim için bir dönüm noktasıydı.

Teknolojideki gelişmelerle bilgisayar programlarının geliştirilmesi, uzaktan eğitimin kalitesini ve kullanılabilirliğini arttırdı. Geri bildirim ve etkileşimli eğitim, İnternetin zaman içinde gelişmesi beklendiğinden hızla artmaktadır (Arat ve Bakan, 2012: 367-368).

Günümüz bilgi çağında kullanılan bilgi karayolları, her düzeyde uzaktan eğitimde uygulanan öğrenme ve öğretim yöntemlerini hızla değiştirecek ve bu alanlarda yeni bir çağ açacaktır. Bu alanlardan biri şu andan itibaren insanların bilgiye daha kolay bir şekilde erişebilmeleridir.

Bilgi teknolojileri tarafından sağlanan diğer bir katkı, öğrencilerin iletişim bilgilerini daha önce elde ettiklerinden daha hızlı yeni bilgi edinmek için kullanmaları ve bu yeni bilgileri daha kolay kendi zaman dilimlerine kaydetmeleridir. Hafızada uzun bir süre saklanan bilgilerin öğrenciler



tarafından gerekli sürede kullanıldığı ve gelecekteki öğrenimi için kolay olduğu bulunmuştur.

Bilgi teknolojilerinin katkılarından biri, engellilerin eğitimine katkıda bulunmaktır. Bilgi teknolojisi, öğrenme-öğretme ortamlarında görme ve işitme engelli öğretmenler ve öğrenciler tarafından etkili bir şekilde kullanılmalıdır (Eygü, 2013: 39-40).

Uzaktan eğitim tanımından, bu eğitimin çeşitli olanaklar sunduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan bazıları şöyle özetlenebilir:

- İnsanlara değişik eğitim seçeneği sunma;
- Fırsat eşitsizliğini aza indirme;
- Kitle eğitimini kolaylaştırma;
- Eğitim programlarında standart sağlama;
- Eğitimde maliyeti düşürme;
- Eğitimde niteliği arttırma;
- Öğrenciye serbesti sağlama;
- Öğrenciye zengin bir eğitim ortamı sunma;
- Öğrenciyi sınıf ortamında öğrenim görmeye zorlamama;
- Bireysel öğrenmeyi sağlama;
- Bağımsız öğrenme sağlama;
- Bireye öğrenme sorumluluğu kazandırma;

- İlk kaynaktan bilgi sağlama;
- Uzmanlardan daha fazla kişinin yararlanmasını sağlama;
- Başarının aynı koşullarda belirlenmesini sağlama;
- Eğitimi bir taraftan kiteselleştirebilirken, diğer taraftan bireyselleştirebilme;
- Belli bir zamanda ve belli bir kapalı alanda bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırma

( Kaya, 2002: 19-20).

## **1.2. ANA SORUNLAR**

### **1.2.1. İnternet Teknolojilerini Kullanan Eğitim Organizasyonlarının Yönetimi**

Teknolojik gelişmeler, kurumların özellikleriyle bağlantılı olarak eğitim kurumlarını farklı boyut ve boyutlarda etkiler. Teknolojik gelişmelerin eğitim kurumlarına etkisi, öğretimle ilgili yöntem ve içeriklerde ortaya çıkmaktadır. Buraya kadar verilen bilgiler, teknolojik gelişmelerin üniversitelere olumlu yansımaları olduğunu vurguluyor. Bununla birlikte, teknolojik gelişmelerin üniversiteler üzerinde olumsuz etkileri olduğu da öne sürülmektedir. Bunun önemli nedenlerinden biri, üniversitelerin ulus devletle birlikte hatırlanması ve ulus devletin rolü, küreselleşme sürecinin artan nüfuzuyla oynanıyor ya da durum böyle Scott'a göre, üniversiteler küreselleşmeye karşı esnek olmalı. Esnek değillerse gereksiz olurlar. Bununla birlikte, bu esneklik oranı çok yüksek olursa, bilinen üniversite

yapısından uzaklaşacaktır. Üniversite kavramı yüklü; eleştirel bilgi, tarafsız bilim ve toplum adına adil bir sorumluluğu savunmaya değer. Bu, üniversitelerin tahrip edilmesine ve terk edilmesine yol açacaktır (Yılmaz, 2005: 117).

Üniversitelerde veya diğer eğitim kurumlarında teknolojinin kullanımında olumlu tarafların olmasına rağmen, teknolojinin kullanımı ile ilgili bazı sorular henüz cevaplanmamıştır. Ayrıca, teknolojinin ürettiği çözümler kadar çok sorun yarattığı da iddia edilmektedir. Teknolojik olarak, gelişmiş ülkeler aynı zamanda diğer ülkeleri istilalar olarak görüyorlar. Daha da önemlisi, teknolojide aşırı vurgu, eğitim kurumlarının veya üniversitelerin orijinal işlevlerinden ayrılmasına neden olur. Teknoloji, araçtan çıkarılması için bir araç haline geldi. Bunun yabancılaşma, yalnızlık ve bireysellik gibi olumsuz etkilere yol açtığı öne sürülmüştür. Teknolojik gelişmeler sadece üniversiteleri değil, hayatın diğer olumsuzluklarını da beraberinde getiriyor. Örneğin, küreselleşmeye yol açan ekonomik ve teknolojik dönüşümlerin büyük sosyal ve politik problemlere neden olduğu tartışılmaktadır. Küreselleşmeyi ve küreselleşmeyi yönlendiren dönüşümler, aynı toplulukta ve toplumlar arasında kazananlar, kaybedenler veya eziciler ya da eziciler yaratır.

Teknoloji ve internet kullanımı ile ilgili sorunlardan biri, kullanımlarının üniversite bütçesine koyduğu aşırı yüküdür. İnternet altyapısına ve yüksek öğretim kurumlarındaki kullanımı ile ilgili harcamalar, üniversitelerin bütçeleri için önemli finansal problemler oluşturmaktadır. (Yılmaz ve Horzum, 2011: 117-118).

### **1.2.2. Maliyet ve Etkinlik**

Genellikle, daha iyi bina, laboratuvar, araç-gereç ve daha iyi öğretmenler gibi fiziki ve insan sermayesindeki yatırımların çoğalmasının eğitimsel performansın gelişimine katkıda bulunması beklenir. Ancak, hem yoksul hem de zengin ülkelerdeki araştırmalar, belli bir düzeyin ötesinde geliştirilmiş olanakların (bina, tesis, araç-gereç v.b.) ve öğrenci başına düşen sermaye maliyetlerindeki artışların, öğrenci başarısına veya ölçülebilen diğer çıktılara mutlaka yansımadağını göstermektedir. Yine, güçlü stoklara sahip kütüphaneler ve iyi donatılmış laboratuvarlara sahip bir okuldaki öğrenci başarılarının aynı olanaklar yönünden zayıf okul öğrencilerinden çok az bir farklılık gösterdiği belirtilmektedir. Ayrıca, Meksika, ucuz ve prefabrik olarak inşa edilmiş, ancak, çekici bir biçimde dizayn edilmiş okul yapılarıyla hem işlevsel hem de çok başarılı bir örnek sunmaktadır (Kavak, 2017: 69).

Buna ek olarak, materyal içeriğini zenginleştirme maliyeti de yüksektir: e-öğrenmede kullanılan materyallerin geliştirilmesi yüksek maliyetlere neden olabilir. Özellikle resimler, videolar, animasyonlar vb zenginleştirmenin maliyeti yüksek olabilir.

Öğrenciler öğretmenlerinden ve sınıf arkadaşlarından soyutlanmış hissedebilirler. Çünkü e-öğrenme, öğrenciler, öğretmenler ve diğer öğrenciler arasındaki fiziksel etkileşimi ortadan kaldırır. Laboratuvar uygulamalarını simüle etmek zordur: Sanal ortamda bazı laboratuvar uygulamalarını simüle etmek zordur. Bu özellikle bilim alanında e-öğrenme faaliyetlerine katılmak isteyenler için olumsuz bir durumdur. E-öğrenmenin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için bilgisayar bilgisi gereklidir:

çevrimiçi öğrenme yazılımının kullanımı, bilgisayar dosyalarının yönetiminin ilk aşamasında bilgisayar bilgisine sahip öğrenciler için karmaşık olabilir (Korkmaz, 2014: 22-23).

### **1.2.3. Personel**

Eğitim ve öğretimden istenilen sonuçların elde edilmesi açısından öğretmenin öğrencileri tanınması, bireysel farklılıklarını bilmesi ve bu çerçevede eğitim ve öğretim ortamını oluşturmaları oldukça önemli olduğu dile getirilmiştir. Bununla beraber özellikle özel eğitim öğrencilerinin öğretmenin dilini ve tarzını benimsemesi, yönetimini kabul etmesinin zaman aldığı ve bu nedenlerle de öğretmen değişikliklerinin eğitim ve öğretime olumsuz yansıdığı yönünde düşünceler öğretmenlerce ifade edilmiştir (Karasu ve Mutlu, 2004: 54).

Bugünkü okul ve bölge liderleri, “tartışmalı” bir dizi “sorun” ile karşı karşıya bulunuyor - bu talep hemen ve devam eden bir dikkat gerektiriyor. En önemlileri arasında:

- Daha yüksek standartlara geçiş
- Yeni değerlendirmeleri yeni standartlarla uyumlu hale getirme
- Öğretmen değerlendirme sistemlerinin uygulanması
- Bütçeleri yönetmek ve benzeri görülmemiş kısıtlamalarla harcama yapmak

Yüksek standartları, yeni değerlendirmeleri ve öğretmen değerlendirme sistemlerini uygulamak zorluğu, okul liderlerine zamanından yıllarca öğrencileri ve çalışanları etkileyebilecek yıkıcı ve dönüşüm yaratan eğilimler hazırlamak gibi çok şey yapmaya zaman ayırıyor.

Ülkenin en hızlı gelişen okullarında potansiyel olarak yıkıcı, ortaya çıkan eğilimler bağlamında bugünün zorlu konularıyla uğraşan liderler bulduk. Bu süreçte, yıkıcı, ortaya çıkan eğilimler okullarımızdaki ve okullarımızdaki dinamikleri değiştirdikçe yakın gelecekte kendilerini rahatsız edecek kısa vadeli kararlar almaktan kaçındılar.

Dijital öğrenme, kolej ve kariyer hazırlığı için bir katalizör. Bugünün öğrencileri dijital yerlilerdir - ancak okula gelirler ve cihazlarını kapatırlar. Eğitimciler olarak, tüm öğrenciler ve yetişkinler için öğrenmeyi öğrenmek için teknolojinin gücünü kucaklamamız gerekir. Gündelik öğrenmede teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmak, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini güçlendirmelerine ve sezgisel teknoloji becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Teknolojiyi eğitsel amaçlar için düşünülmüş olarak kullanmak, öğrencilerin düşüncelerini gün geçtikçe artan küresel ekonomi ve hızla gelişen sayısal ortamda başarıyı sağlayacak şekilde genişletmemizi sağlayacaktır. Karma öğrenme ve mikro-yetkilendirme dikkate alınması gereken önemli alanlardır (Dagget, 2014: 4).

İnsan kaynağı yönetimi, insan olarak, aynı şeyi tekrar tekrar yapmak için güvenilir olmadığı anlamda oldukça karmaşık hale gelmiştir. Kadrolarına, niteliklerine ve becerilerine bağlı olarak pahalı olabilirler. Verimliliği, kişinin öğretim yeteneğine bağlıdır.

21. yüzyıl dünyasında hızlı değişimler yaşanırken, eğitimde BİT kullanım çağrısı gibi az eğitim ihtiyacı için aciliyet söz konusudur. Eğitimde BİT kullanımına ilişkin çağrı halen layıktır, ancak ulusun uygulanması emeklilik aşamasındadır. Nwifo, BİT penetrasyonunun ve kullanımının çok düşük kaldıklarını ve bu nedenle onları BİT'te becerilerini kullanarak yeniden

yapılanma için donatmak için birçok öğretmene ihtiyaç duyduğunu belirtti; bilgi ve iletişim teknolojileri, bilginin hızla yaygınlaştırılması, bilginin verilmesi, merkezden uzaklaştırılması ve iş gücünün yaygınlaştırılması için en pahalı araçları sağlar ve öğretmen, sınıf öğretiminde kolaylaştırıcı, denetçi ve rehber olur. Bununla birlikte, çoğu öğretmenin, düşük maaş nedeniyle bilgisayar setini veya dizüstü bilgisayarı satın alamamasına rağmen, öğretmenlerin BİT becerilerinin zorunlu olarak kazanılmasına öncelik verilmelidir. Önceden belirlenmiş eğitim hedeflerimize ulaşmada doğrudan etkili olan insan kaynakları yönetiminin diğer zorlukları:

1. Yüksek oranda öğrenci ve personel disiplinsizliği;
2. Finansman konularında sorunlar;
3. Zayıf istihdam süreci;
4. İnsan kaynaklarının çok az veya hiç kullanılmaması;
5. Personelin zayıf gözetim / değerlendirmesi;
6. Çalışmak için zayıf personel taahhüdü;
7. Öğretmenlerin haksız yere nakli (Omebe, 2014: 29-30).

#### **1.2.4. Uzaktan Eğitim: İnternet Teknolojilerinin Kurumsal Etkisi**

Uzaktan eğitim, toplumsal gerçeklikte sorunlu bir anlayış olarak analiz edilir. Eğitimsel olgular nedeniyle modern çağda yeniden değerlendirme olarak nitelendirilebilecek çok sayıda radikal değişiklikler yapılmıştır. Yeni teknolojiler sürekli olarak uzaktan eğitim modelleri geliştiriyor, bu nedenle yeni devrimlerin gerçekleşmesi beklenmelidir. Bununla birlikte, toplumsal gerçeklikte hızlı bir değişim, yapısal dengeyi kaybetmeye ve uzaktan eğitimin faydalarını önlemeye neden olur.

Uzaktan eğitimin olumsuz yanlarını izleyen cümlelerdeki gibi sıralamak mümkündür:

- İş ile çalışmalar arasına girmek zorundasın;
- Öğrencilerden ve eğitimden anında geribildirim sunmaz;
- Sosyal izolasyona yol açar: çoğu zaman yalnız okuyacaksınız;
- Uzaktan Eğitim alan öğrenciler daha az ciddiyet eğilimi gösterirler;
- Etkileşim ve motivasyon eksikliği var(Panchabakesan, 2011: 115).

Bazı öğretmenler öğrencilere değerlendirme faaliyetlerinde adaletsiz davranmaktadırlar. Bu da öğrencilerin derse bakış açısını değiştirmekte ve olağan motivasyonlarını düşürmektedir (Karaca, 2011: 11).

### **1.3. EĞİTİMDE İNTERNET KULLANIMININ KAPSAM VE İLERLEMELERİ**

#### **1.3.1. İnternet: Dijital Çağda Kültürel Bir Değişim**

Alvin Toffler'ın üçüncü dalgalar teorisinde bahsedildiği gibi, bin yıllık uygarlık geçmişi, tarımsal üretimle yaşamın devam ettiği bir dönemde geçti. Buhar makinesinin icadından sonra meydana gelen sanayi devriminin ardından, takip eden sanayi toplumu, bilgi toplumunda üçüncü aşamayı. Bilginin hayatın merkezi olduğu ve bilişim toplumumuz haline geldiğimiz bir dönem yaşıyoruz.

Bu dönem, teknolojik, post-kapitalist, postmodern, post-endüstri, küresel köy gibi kavramlarla ifade edilmeye çalışılmıştır. Bu kavramlar arasında en yaygın olanı bilgi toplumu, bireyler ve toplumlar, bu kavramla birlikte



temel ölçütlere getirilen bir dizi kavramla tanımlanmakta ve gelişme seviyeleri, bu özelliklere sahip olmak gibi ölçütlerle belirlenmektedir. 20. yüzyıldan itibaren hızla gelişen teknolojik gelişmeler ve bilgi teknolojileri, bilgi çağını ve değişen toplumu temsil eden bilgi toplumunun kökenlerini ortaya koymaktadır.

İnsanlık teknolojisi, yangın sömürsünün ilk günlerinden ya da yeryüzünü işlemeye başladığı andan itibaren inanılmaz derecede gelişti; günümüzde iletişim, telefon, televizyon, radyo ve internet; ulaşım alanındaki uçaklar, trenler ve arabalar gibi ürünleriyle insanların günlük yaşamında vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Bu, insanların teknoloji dünyasını ve teknolojisini hayatını kolaylaştırmak için kullanmalarına ve teknolojik gelişmeleri anlamasına ihtiyaç duydu (Karabulut, 2015: 11-12).

Öğrenme-öğretme için bir ortam olmalıdır. Davranış değiştirme süreci olarak düşünülen eğitim sağlamak için uygun ortamlar yaratmak önemlidir. Öğrenme-öğretme alanına eğitim ortamı adı verilir. Eğitim ortamları, stajyerlerin bulunduğu koşullara göre farklılaştırılmalıdır. Okullardaki okulların, okulların ve derslerin her seviyesi için farklı bir eğitim ortamı gereklidir. Hiçbir okul, bina sınıfı ve laboratuvarlar ile farklı programların uygulandığı, bu nedenle ders verildiği öğretim teknolojisi ve malzemeleri yoksa veya yetersiz ve hemen hemen aynıysa, bu eğitim ortamının uygun olmadığı kolayca söylenebilir. Her programdaki kurslar ve kurslar için bile farklı öğrenme ortamlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Başka bir deyişle, sınıf yapısı, öğretmen kalitesi ve öğretim teknolojileri ve kullanılacak materyaller açısından farklı bir eğitim ortamının yaratılması gerekmektedir. Eğitim teknolojileri ve materyalleri öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamak

açısından çok önemlidir. Bir öğretim faaliyeti duyu organına ne kadar çok hitap ederse, öğrenmek o kadar iyidir, o kadar kalıcı ve daha görünür olur ve o kadar ileridir.

Teknoloji ve materyalle öğretim daha ekonomik yapılabilir. Teknoloji ve materyalleri kullanarak verilen öğretimle, öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek ve öğretimi buna göre ayarlamak için harcanan zaman azalır. Öğretmenler ve öğrenciler tarafından harcanan zaman azalıyor, okullaşma hızını ve maliyetini olumlu etkiliyor. Hızlı ve daha ekonomik okullaşma, öğrencilerin okula erken çıkmaları ve okula devam ederken daha fazla bilgi edinmesi anlamına gelir (Kaya, 2006: 28-29).

İlgili veri ortamlarında büyük miktarda verinin ekonomik olarak daha ucuza tasarruf edilmesi; diğer bir deyişle sayısallaştırma maliyetlerinin düşürülmesi, bulut adı verilen yığın depolama alanındaki bilgilerin korunması; bilgi işleminde kullanılan daha hızlı bilgisayarlar daha yaygın hale gelir; kullanıcıların veri bulmalarını ve aralarında çapraz referanslar bulmalarını sağlayan kullanıcı dostu yazılımın verimliliğini artırmak; noktalar arasında mümkün olan en kısa sürede veri üretme ve aktarma ve depolanmış bilgilerin dünyadaki her yerindeki erişilebilirliğini artırma ve dünyanın her yerinde büyük miktarda veriyi toplama ve analiz etme önemini geliştirme becerisi.mümkün hale geldi.

Bugünkü öğrenci kullanıcıları giderek Internet'in nesli olarak adlandırılıyor ve doğdukları günden bu yana bilgi teknolojisi ile birlikte yaşayan bir nesildir. Bu öğrencilerin ders çalışması Prof. Yaşar Tonta'nın ifadesi sayısal göçmenlerden çok farklı. Web 2.0 teknolojileri tarafından benimsenen bir sosyal ağ ortamında büyüyen bu nesil için çok görevli bir yaşam tarzı.

Öğrencilerin e-postalarını ve anlık ileti hesaplarını, öğrencilerin bilgisayarda ödev hazırladıklarında, Facebook'ta iken ve arkadaşlarıyla sohbet etmeleriyle aynı anda kontrol etmeleri normaldir.

Bu nesil öğreten öğretim görevlisinin izlediği geleneksel sınıf modelinin, bireysel çalışma için tasarlanmış geleneksel kütüphanenin gerekliliğini tatmin etmekten uzak olduğu savunulmaktadır; buradaki sessizlik, eğitimin verildiği argümana paralel olarak izlenmiştir çok uygun değil.

Bir ara çözüm olarak uzun süre tanıtılan büyük bilgisayar laboratuvarları veya birkaç grup çalışma odası zamanla yetersiz kalmaya başladı.

Öğrenciler, evlerinde ya da ülke dışında ikamet ettikleri rahat bir ortamda bir araya gelmek istiyorlar (Akbatürk, 2018: 12).

### **1.3.2. İnternet: Eğitimsel Öğrenme Aracı**

Her 10 yılda bir, teknolojiye “ortaya çıkan” eğilimlerden bahsediliyor. Teknolojideki en son trend Web 2.0'dır. Web 2.0, web teknolojilerinde nitel bir gelişme olup internetin daha yaratıcı, katılımcı ve sosyal olmasını sağlar. Ancak bu gelişme öğrenmede radikal bir değişime neden olacak mı? Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki sürekli değişim nedeniyle eğitim ve öğrenmeyi yeniden düşünmek gerekiyor mu? Bu noktada, “Web 2.0 uygulamaları bilgi alışverişini kolaylaştırdığı ve ağ yeteneklerini geliştirdiği için konuya olan ilginin artırılması” üzerine yapılan tez, e-öğrenme ve öğrenme ortamlarının tasarımı ile ilgilenen çok çeşitli bilim insanları ve eğitimciler arasında yayılıyor.

E-öğrenme, performansı ve bilgiyi arttırmak için daha geniş kapsamlı çözümler sunmak için İnternet teknolojilerinin kullanımını ifade eder ve üç temel kriteri temel alır. Birincisi, e-öğrenmenin bilgi veya eğitim paylaşması, dağıtması, depolaması ve anında güncellemesine olanak tanıyan ağlar. İkincisi, e-öğrenme, standart internet teknolojisini kullanan bir bilgisayar aracılığıyla son kullanıcıya teslim edilir. Üçüncüsü, e-öğrenme daha geniş bir perspektife odaklanmaktadır. Öğrenme çözümleri, geleneksel eğitim paradigmasına dayanmaktadır.

E-öğrenme alanında meydana gelen değişiklikleri beraberinde getiren iki temel güç vardır. Birincisi, iş ve bilgi oluşturma hızındaki istikrarlı artıştır ve ikincisi Web 2.0'in ortaya çıkmasıdır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesiyle, e-öğrenme modern bir eğitim paradigması haline geldi ve Web 2.0'in ortaya çıkmasıyla e-öğrenme 2.0 kavramı ivme kazandı (Akar, 2010: 45-46).

Günümüzde yaşadığımız yeni teknolojik çağın çocukları yeni literatürler ve pedagojilerden etkilenmiş olmasının yanı sıra "çevrimiçi ve çevrim dışı veri tabanlarını ve web arama motorlarını etkin bir şekilde kullanma kabiliyetinin en üst düzeyde olduğu gerçeğini göz önüne almak önemlidir. Bugünün öğrencileri, gelecekteki akademisyenler ve bilgi çalışanları, doğru bilgilere ulaşabilme yeteneğine sahip olmakla yükümlüdürler ve sınırsız sayıda bilgi arasında gerekli ve doğru bilgiyi alabilmeleri gerekir. Doğru bilgileri bulmak, akademisyenlerin temel işlerinin yalnızca bir yanıdır. Nentwich'in belirttiği gibi, diğer taraf bilgi alanını organize ediyor, yapılandırıyor ve değerlendiriyor. Bu noktada, Burgess tarafından tanımlanan üç önemli İnternet literatürünü belirtmek zorunluluktur: (i)

Kritik Okuryazarlık - İnternet'in derin, sosyal olarak bağlamlaştırılmış ve bilinçli bir şekilde anlaşılması; (ii) Yaratıcı Okur Yazarlığı - Bilgiyi oluşturmak ve özümsemek için İnternet'le deneme becerisi; ve (iii) Ağ Okuryazarlığı - Bilgi alışverişinde bulunmak ve işbirliği içinde bilgi kurmak ve paylaşmak için bir dizi İnternet teknolojisini etkin ve etik olarak manipüle etme ve kullanma isteği.

İnternet üzerindeki önceki çalışmalar incelendiğinde, çoğunluğun, İnternet kullanımı ile öğretilen derslerin öğrenme çıktıları ile geleneksel yollarla öğretilen dersler arasındaki farklara odaklandığı açıkça görülmektedir. Bununla birlikte, bilginin internet yoluyla aktarımı sırasında öğrencilerin aktif olmayan alıcılar olmadığının farkında olmak önemlidir. Öğrencilerin etkinlikleri gözlerindeki resme bakmak, başarıya ulaşma yolunda hayati önem taşır (Dogruer, 2011: 607).

### **1.3.3. İnternet: Eğitimli Olmak ve Eğitilmek**

Eğitim felsefesi bir eğitim alanıdır. Eğitim felsefesinin kökenleri, Plato ve Rousseau'ya kadar uzanılabilir. Her iki filozof da eğitim hakkında çok önemli fikirleri ortaya koyan düşünürlerdir. Eğitimden toplumdaki toplama gibi şeyler değişebilir, ancak eğitim her toplumda dikkatlice düşünülmesi gereken bir olgudur ve insanlığın erken çağlarına geri götürülebilir. Dünyaya gelen her kişi bir toplumda doğar; bazı eğitim sistemleri, bireyin kendi yetenek ve duygularını toplumda geliştirmesine izin verirken, bazı eğitim sistemleri bireye bu şansı vermez. Birçok filozof eğitimi, arzuladıkları doğru ve iyi bir toplum düzeninin gerçekleştirilmesi için önemli bir görev üstlenen en etkili bir araç olarak görmektedirler. "Yaşamın

Plato ve Rousseau'da nasıl organize edileceği: kişi tarafından mı yoksa kolektif filozoflar tarafından mı yapıldığı Eğitim felsefesi üzerine sistematik ve tutarlı görüş geliştiren filozofların genel dünya görüşlerinden etkilenmeyeceği kabul edilmelidir. Platon'un yaşamındaki Peloponese savaşının uzun dönemi tedirginlik ve karışıklığın bir sonucudur ve öğretmeni Sokrates'in ölüm cezasının felsefesini oluşturmada etkili bir faktördür. Rousseau Ortaçağ'ın baskıcı ve muhafazakâr eğilimine direnerek özgürlükçü bir çizgide ilerlemiştir (Burkaz, 2014: 102).

Elbette, insanlar başka hayvanlar gibi yemek yemeli, içmeli ve uyku çekmeliyiz. Bütün insanlar bazı ortak biyolojik özelliklere sahiptir. Şüphesiz, insanlar hayvanların tabiatına sahiptir. Ancak insanların farklı davranış özelliklerine gelince, insanların toplumu birbirinden nasıl farklılaşacaktır. Konuştıkları dil farklı olacak ve karşılaştığımız birçok farklı dili açıkça ifade etmekte zorlanacaksınız. Giysileri, süslemeleri, mutfakları, gelenekleri ve gelenekleri, aile örgütlerinde, sosyal kurumlarında, inançlarında, davranış ilkelerinde, düşünce tarzlarında, yaşam biçimlerine girdikleri her şeyde farklılık göstereceklerdir. Bu farklılıklar o kadar çok ve çeşitlidir ki, hepsinin aynı sınıfa üye olmadığını ikna etmeye meyilli olabilirsiniz - aksi takdirde uyarı yapılmazsa. Her durumda, aynı türden kişinin diğer hayvan türleriyle ilgili olarak bulduğunuz egemen davranış benzerliğini taşımadığına ikna etmek kolaydır. Aksine, bir ırkla diğeri arasında, ırk çeşitliliği ile diğeri arasında, bir etnik grup arasında diğeri, bir ulus ve diğeri arasındaki davranış farklılıkları egemenlik kazanmaktadır (Adler, 2012: 55).

Filozoflar arasında insan doğası hakkında anlaşmazlıklar olmasına rağmen, neredeyse tüm filozoflar insan doğası ne olursa olsun doğanın eğitilebilir bir doğası olduğuna katılırlar. Platon ve Rousseau, eğitimin insan yaşamı, barış ve mutluluk açısından çok önemli bir unsur olduğunun farkına varmaları nedeniyle bebeklik çağından başlamanın gerekliliğine dikkat çekmektedir. Çocukluk döneminde başlayan bu eğitimin bebeklik döneminde titizlikle ele alınması gerektiğini söylediler. Her iki filozof da eğitimin temelini atsalar dahi doğaya yaklaşma şekillerinden farklıdır. Plato belirli bir tabiatın varlığını kabul ederken, Rousseau, bu doğaya müdahale ederse, doğanın eğik, bükülebilir ve steril bir yapıya sahip olduğunu iddia ederek sonunda kendi yolunu bulacağını iddia etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Platon'un Devleti ve Yasaları üzerine kurulu olan ve insan doğasını sıkı kural ve ilkeler haline getiren ve Rousseau'nun insan doğasını açık uçlu bir kitap ve özgürlük üzerine eğitim arka planı olan bir eğitim anlayışı geliştirmektedir önemli bir pedagojik kitaptır.

#### **1.3.4. İnternet: Pedagojik Etkinliği İncelemek**

Bilindiği gibi, eğitimin değişimi ve gelişimi için en önemli unsurlardan biri öğretmektir. Öğretmenlerin bu değişikliği yapabilmeleri için öncelikle değişikliği kabul etmeleri ve öğretim teknolojileri alanındaki gelişmelerden haberdar oldukları çok önemlidir. Öğrenme merkezli anlayışın egemen olduğu gerçeği artık bu teknolojilerin kullanılabilirliğine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin ağırlıklı olarak bilgisayar, özellikle de internet kullanımı ve hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim sürecinde etkili yollarla eğitilmesi önemlidir.

Pedagoji ve müfredat tasarımı kurumlar için önemli olmakla birlikte hükümetler, kurumların yeni eğitim biçimlerini bütünleştirmek için kurumların motivasyonu ve yeteneğini etkileyen politikayı, yasal ve fonlama bağlamlarını tanımlamakla yükümlüdür. Bu nedenle, önerilerimizi politika yapıcılara yöneltmek ve olabildiğince belirlediğimiz temel zorluklarla mücadele etmek için stratejik eylem çağrısında bulunmaya gayret gösterdik: değişim için açık bir kültürün başlatılması; siyasi ve kurumsal liderlik geliştirme; öğretmenler ve öğrenciler için dijital becerileri desteklemek; hedeflenen yatırım için fonlama çerçevelerini yeni teknolojilere ve pedagojilere ve yerinde ve çevrimiçi eğitim için geçerli olan kalite güvence rejimlerine adapte etmek.

Dijital teknoloji, yüksek öğrenim için bir müttefiktir. Bununla birlikte, veri koruması ve gizlilik konularıyla ilgili son gelişmeler, teknolojik gelişmelerin her zaman eğitim hedefleri için kullanılmadığını göstermiştir.

İnternetteki pedagojinin zorluklarını karakterize etmek çok karmaşık bir görevdir. Eğitsel değişimin temelini oluşturan çok yönlü üsleri sunmak ve temsil etmek için disiplinlerarası bir yaklaşım, eğitim sürecini incelerken yararlıdır. Çevrimiçi etkinlikle işaretlenmiş bir çağda ya da gerçekten hiperaktivitede yaşıyoruz. Dolayısıyla, çeşitli eğitim değerlerini içeren pedagojik temsil modellerine ihtiyaç duyuyoruz ve yenilikçi çevreyi ilgilendiren eğitim ikilemlerini fark etmeyi sağlayan eylem kalıplarını ekliyoruz. İnternetin potansiyelinin tam olarak kullanılması, yeni eğitim ihtiyaçları ve analizi için tasarımlar ve talepler gerektirir ve orta ve uzun vadede eğitim zorluklarını etkileyen birçok teknolojik eğilime izin



vermelidir. Kısacası, ne olursa olsun, pedagoji kendini yeniden inşa etmeye devam etmek için yansıtma ve araştırmaya yönelmelidir.

İnternetteki pedagoji mutlaka yeni bir pedagoji şekli değildir. Kampüs tabanlı bağlamlarda geleneğine, genişletilmiş erişimine ve devam eden araştırmalarla sağlanan kanıtlara dayanarak eğitim zorluklarını ve fırsatları anlama ve etkili bir şekilde ele alma zorluğuyla karşı karşıyadır. Günümüzün pedagojisi, bu yeni eğitim sunum biçimleri ile koordinasyon ve bilgi sağlamalıdır. Yalnızca teknolojik maliyetlere dayalı mekanik bir tepki vermek yeterli değildir (Gros, 2016: 1).

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM EDUMAN ÖRNEĞİNDE**

#### **2.1.EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA BİLGİSAYARLAR VE İNTERNET**

Bilimsel alanlarda bilgilendirme, bilgisayar, telekomünikasyon teknolojilerinin ve modern bilgi sistemlerinin uygulanması, yeni bilginin kazanılmasını, genellenmesini, ortaya çıkmasını ve uygulanmasını sağlar. Bilim adamlarının ve uzmanların gerekli bilimsel bilgileri elde etmedeki zamanında başarısız olması, bilim ve sanayinin düşüşüne yol açabilir. Bu sadece bilgi teknolojisini en son BİT kullanılarak önlenebilir.

Şu anda Azerbaycan'da bilimsel araştırma çalışmalarının (ETİ) bilgisayarlaştırılması, elektronik baskılar, birçok bilimsel-kültür, eğitim, kültürel-eğitimsel vb. şeklinde web siteleri, portallar, eğitim programları, bilgi sistemleri, elektronik ders kitapları, uzaktan öğretim teknolojileri oluşturulmakta ve kullanılmaktadır. Çoğu saha ve akademik araştırma enstitüsü, kütüphane, müze, arşiv bilgisayarlaştırılmış ve internete bağlanmıştır.

Bununla birlikte uzmanlar, bilgi kaynaklarının elektronikleştirilmesi gerektiğine, modern bilgi kaynaklarına ve akademisyenlere serbest erişime, dijital kütüphaneler ağına ve bilimsel bilginin özetleneceğine inanmaktadır. Aynı zamanda bilgi merkezleri ve fonlar arasındaki etkili iletişim sağlanmalıdır.

Uzmanlara göre, elektronik keşiflerin yasal statüsünü belirleme konusu da kilit unsur olarak değerlendirilmelidir

(Təhsildə informasiya texnologiyaları,<http://www.anl.az/down/meqale/rabitadunyasi/2010/fevral/107324.htm>,2018).

BİT'in ekonomideki uygulaması son yıllarda ivme kazanmıştır. Zamanla, BİT ve ekonomi arasındaki sentez süreçleri daha karmaşık hale gelmektedir. Öncelikle BİT ekonomide uygulanmakta ve gelişimini teşvik etmekte ve ekonomik bilgi yaratılmaktadır.

Dahası, modern bilgi teknolojileri, ekonominin bir bilim olarak değiştiği ve yeni anlayışlar yarattığı ekonomiye şimdiye kadar nüfuz etmiştir. Öyle ki, bilgi teknolojilerinin uygulamasının modern seviyesi yeni altyapının, yeni ekonomik ortamın oluşmasına neden olmuştur ki, bu zaman ekonomi kendisi de yeni biçim ve içerik arz etmiştir. Bu alan piyasa ekonomisi kavramlarına uygun olarak elektronik veya dijital ekonomi olarak adlandırılmaya başlamıştır. Ayrıca, ekonominin kendisi de bilgi teknolojisini etkiler, öğrenir, ekonomik bir varlık olarak görür

(İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının təhsilin keyfiyyətinə təsiri,<http://xalqqazeti.com/az/news/education/56412->, 2018).

Son yıllarda ise bilgisayar veya bilgi teknolojisi neredeyse toplumun ve bilimin bütün alanlarına toplu şekilde uygulanmaya başlandığından onun alanlarda uygulama bilişimi bölmeleri şekillenmeye başlamıştır. Sonuçta matematiksel bilişim, teorik bilişim, teknik bilişim, geobilişim, tıbbi bilişim, kimyasal bilişim, biyobilişim, tarım bilişimi, tarihi bilişim, sosyal bilişim, hukuki bilişim, pedagojik bilişim, siyasi bilişim, psikolojik bilişim vb. bazı bilimsel alanlar ortaya çıkmış ve gelişmiştir.

İnsan uygarlığı tarihinde, bilgi işlem alanında köklü değişikliklere paralel olarak birçok bilgi devrimi olmuştur. İlk devrim, makalenin ortaya çıkışı ile ilgilidir, ikincisi - kitabın yayınlanması, üçüncü - elektrik, telgraf, telefon, radyo, dördüncü mikroişlemciler, kişisel bilgisayarlar, İnternet. Genel olarak, toplumun gelişiminin tarım dönemleri boyunca bilgi aşamasının bir parçası olduğu söylenebilir. Bu nedenle, bilişimin tarihi aslında dördüncü bilgi devrimi ile başlar. Bilişim tarihi, bilgisayar teknolojisinin gelişiminin tarihçesine dayanır. Bilişim tarihi, kendisinin bir parçası olan bilgisayarların kurulması ve gelişim aşamalarını, tanımını ve mimarisini, cihaz ve program araçlarını kapsadığına göre gelişme tarihi de bilgisayar teknolojisinin gelişim tarihine uygundur (Ali təhsilin İKT əsaslı innovativ inkişafı, <http://www.muallim.edu.az/www.old/arxiv>, 2018).

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bilişim tarihi ve aynı zamanda bilimin oluşumu aşamaları bilgisayar teknolojisinin gelişim hızına tekabül etmektedir. Bu nedenle, 1960'lı yılların sonunda bilişim temel bir bilim olarak kuruldu ve birçok yeni bilimsel yönelimin yaratılmasına yol açtı. Ayrıca, birçok ülkede yüksek öğretim kurumlarında birçok yeni uzmanlık ve konu öğretildi.

Azərbaycan'da bilişim bilimi 1960'lardan itibaren gelişmeye başlamıştır. Bu yıllarda ilk defa Cumhuriyet Bilimler Akademisi sisteminde Bilgi İşlem Merkezi ve Sibernetik Enstitüsü kuruldu. 1970'lerden başlayarak, eski Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi, cumhuriyette bütün bakanlıklar, büyük işletmelerin bilgi işlem merkezleri ve otomatik yönetim sistemleri (OYS) kuruldu.

Bakanlar Kurulunun kararı ile Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisinin Bilgi Teknolojileri Enstitüsü'nün kurulması, cumhuriyette bilgi teknolojilerinin uygulanması, bu yönde araştırma ve yüksek vasıflı kadrolara olan yüksek talep sorunlarından kaynaklanmıştır. Enstitü, bilgi teknolojisinin en acil sorunlarını, Azerbaycan'da kullanım olanaklarını ve yüksek nitelikli personelin eğitimini araştırmaktadır

(Təhsildə informasiya texnologiyaları, <http://www.anl.az/down/meqale/rabitadunyasi>, 2018).

Şu anda ülkede internet ortamında sanal iş, eğitim, elektronik ticari, elektronik iş vb. ağ teknolojilerinin modern yetenekleri sürekli araştırılmaktadır. Televizyon BİT pazarının gelişme perspektifleri, İC-nin ve bilgi ekonomisinin oluşumu meseleleri analiz edilir, belirlenir, metin otomatik makine çevirisi doğrultusunda bilimsel araştırma çalışmaları yapılmaktadır. İnternetin Azerbaycan düğümleri altyapısının genişletilmesi, onların fonksiyonel kapasitesinin ve etkinliğinin artırılması, web teknolojisi üzerine çeşitli amaçlı bilgi kaynaklarının oluşturulması, ayrıca bilgi güvenliğinin sağlanması sorunlarına çözüm bulmak amaçlı çalışmalar yapılmaktadır.

Son yıllarda bilgisayar tekniği üretimi alanında amaca yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi, eğitim, emeklilik, vergi, gümrük, internetin gelişimi vb. gibi alanlarda birçok büyük BİT projelerin işe başlaması, ülkede düzenli olarak uluslararası BİT sergiler, forumların, konferansların düzenlenmesi, BİT kapsamındaki önemli yasa ve karar verme, BİT alanında ilerici reform, ülkenin BİT alanında tüm uluslararası etkinliklere katılımı, ülkede genel

olarak bilgisayar ve bilişim teknolojileri biliminin ve alanının ülkede hızla geliştiğini gösteriyor.

## **2.2. İNTERNET DESTEKLİ EĞİTİM SİSTEMİNE GEÇİŞ**

Azərbaycan Devlet İktisad Universitetində eğitim disiplininin gücləndirilməsi, eğitimin ve bilimsel araştırmaların kalitesinin yükseltilmesi, ayrıca öğretmenlerin ve öğrencilerin faaliyetinin çağdaş koşullara uyarlanması için maksimum ortam oluşturulmuştur.

Dünyadaki küresel ekonomik sorunlarla daha yakından tanışmak ve eğitimin düzeyini yükseltip uluslararası standartlara uyumlaştırılması amacıyla Azərbaycan Devlet İktisad Universiteti İNTERNET sistemine katıldı. Azərbaycan Devlet İktisad Üniversitesi'nde çağdaş standartlara uygun yapılan bilimsel aşadırma çalışmaları dönemin reel ekonomik sorunlarının çözümünü bulmaya olanak sağlıyor (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində “EduMan Platforması” və İT infrastruktur-<http://ultra.az/front/az/projects/81,2018>).

2015 yılında Azərbaycan Devlet İktisad Üniversitesi'nde (UNEC) tek elektron yönetim platformu olan EDUMAN sisteminin kullanımına başlanmıştır.

Eğitim sürecinde çağdaş teknolojilerin uygulanması alanında gerçekleştirilen yeniliklerden biri olan bu sistem aracılığıyla tüm eğitim sürecinin elektronlaşdırılması mümkündür (Daha bir ali məktəbdə vahid elektron idarəetmə platforması olan EDUMAN sisteminin istifadəsinə başlanılıb, <http://www.ictnews.az/read-38605-news-1.html->, 2018)

Belirtelim ki, Eğitimin Tek Yönetim Sistemi eğitim kurumlarının (okul, üniversite, eğitim merkezleri) tek iletişim ortamının oluşturulması için öngörölmüştür. Sistem ayrı - ayrı iş süreçlerini otomatikleştiren, o eğitim sürecinin düzenlenmesi ve uygulanması sırasında kullanıcıların bilgi kaynağı işlevini yerine getiriyor. Tüm yüksek eğitim kurumunun ortak sisteme birleştirilmesi, her faaliyetin aydınlatılması, öğrencilerin denetlenmesi ve denetiminin yapılması, aynı zamanda ortak iletişim alanında bilgi altyapısının oluşturulması için tek sisteminin oluşturulmasıdır. Bu sistem eğitim sürecinin tüm katılımcılarını: Öğrencileri, öğretmenleri, yönetimi kapsıyor. Sistem kendi hukuklarına göre kullanıcılara gereken bilgiyi ve belirli hizmetleri sunulmalıdır.

Üniversite için Eduman platform temelinde Eduman- Eğitimin yönetimi, Elektronik sınav, Yeni hazırlanma eğitime öğrencilerin belge kabulü, Tekrar eğitime belge kabulü, Yabancı öğrencilerin belge kabulü, Öğretmenlerin maaşlarının diffirensial hesaplanması sistemleri hazırlanmıştır. Buna ek olarak, güvenlik açısından son taleplere cevap veren sunucu otağı yapılarak hizmete sunulmuştur. Kitle odalarında kaliteli son BT ekipmanlarla donatılmış Podyumlar kurulmuştur. Bu podyumlar öğretmenler için dergiyle notlar ve diğer işlemleri yapmayı kolaylaştırıyor.

Üçüncü Binada devamlılığın kontrolü sistemi temelinde Virdi ekipmanı kurulmuştur. Bu sistem aracılığıyla devamlılığı web üzerinden kontrol etmek mümkündür. Sınıflarda İnteraktif levhalar kurulmuştur. Bu levhalar çerçevede yapılan ders, öğretmen ve grup hakkında bilgi veriyor.

## **2.3. EĞİTİM HİZMETLERİNİN YÖNETİMİNDE (YÜRÜTÜLMESİNDE) EDUMAN İMKANLARI**

### **2.3.1. EDUMAN Sisteminin Özellikleri**

Sistemin önemli özelliği istenilen bilgisayardan hem iç ağ aracılığıyla, hem de İnternet ağı aracılığıyla bilgilerin aktarılması olanağıdır. Sistem tam olarak tüm eğitim departmanında (okul, üniversite, eğitim merkezleri) olan süreçleri kapsar. Ders çizelgelerinin kurulmasından başlayarak tüm öğretmenlere ait planları (Konu - takvim planı, günlük plan, bireysel plan) öğrencilerin tam elektronik biçimde değerlendirilmesini, ve nihai fiyatların çıkarılmasını sağlar, çeşitli sayıda hem çalışanların ve öğretmenlerin hem de öğrencilerin şahsi kartlarının tutulmasını öngörüyor. (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində “EduMan Platforması” və İT infrastruktur-<http://ultra.az/front/az/projects/81>, 2018).

Kurumsal yapıda yapılan düzeltmeler aracılığıyla eğitim departmanında (okul, üniversite, eğitim merkezi) çeşitli sayıda sınıf veya şube, kolordu ve diğer yapısal birimlerin ilave edilmesine olanak sağlıyor.

Çeşitli sayıda ve türde raporların hazırlanmasını ve onların MS OFFICE programı ile entegrasyonunu sağlıyor. Genel sistem eğitim kurumunun (okul, üniversite, eğitim merkezi) tüm süreçlerinin yegane ve kullanımda kolay bir sisteme yapılmasını sağlar.

Eduman-eğitimin yönetimi sistemi. Öğretmen - öğrenci kuruları ve inzibatçı paneli vasıtasıyla idare ediliyor. Öğrenci ve çalışanların üssünün, ders çizelgelerinin, müfredatlarının, akademik grupların, fen kataloglarının, tematik planların, elektronik dergilerin oluşturulması ve yönetilmesi, vs gibi



işlevsellikleri içeriyor. Geniş ve dinamik sorgu aracılığıyla inzibatçı düzeyinde rahat ve esnek düzenlemeler yapma olanağı mevcuttur.

Eduman platformunda oluşturulan elektronik sınav sistemi tek üsten öğrencilerin semester içinde eğitim aldıkları fenlerin kollikvium ve final sınavlarının düzenlenmesi için yaratılmıştır. Soru ve test bankaları tek şekilde yönetilmesine olanak sağlıyor. Öğrencilerin imtihan sonuçlarının tek bünyede toplanması ve bu bilgilerin temelinde öğrencilerin kapanış değerlerinin ortaya çıkmasına imkan sağlıyor. Sınav fiyatları Eduman bünyesinde dergilerde otomatik şekilde belirtilmesi imkanında çalışanların işini dahada rahatlatıyor.(EDUMAN-“Elektron Universitet Modeli” İstifadəçi Təlimat, <http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/>, 2018).

Distant, açık ve ek eğitim türlerine başvurusu online gerçekleştirmek amacı ile kuruldu. Sistem başvuru tablosu (özel kuru) ve başvuruların kabulü ve yönetilmesi tablolarından ibarettir. Sistem 3 dile çevrilmiştir (Azerbaycan, Rus, İngiliz). Başvuru tablosu aracılığıyla başvuranlar talep edilen bilgilerini ve gerekli belgelerinin nüshalarını doldurup istedikleri yerden bu eğitim türlerine müracaat edebilirler. Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi'nde bu sistem aracılığıyla 2015 ağustos ve 2016 Ocak aylarında Yeniden hazırlanma eğitimine kabul başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Öğrenci şubesinin siparişi üzerine hazırlanmış Belge kabulü sistemi bu eğitim dallarına başvuru kabulünü online gerçekleştirmek amacı ile kuruldu. Sistem başvuru tablosu (özel kuru) ve başvuruların kabulü ve yönetilmesi tablolarından ibarettir. Sistem 3 dile çevrilmiştir (Azerbaycan, Rus, İngiliz).

Başvuru tablosu aracılığıyla müraciətçilər talep edilen bilgilerini ve gerekli belgelerinin nüshalarını doldurup istedikleri yerden bu eğitim türlerine müracaat edebilirler. Artık bu tahsil aracılığıyla Yeni hazırlanma eğitimine kabul 2015 ağustos ayında başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası ilişkiler şubesinin siparişi üzerine hazırlanmış belge kabulü sistemi dünyanın bütün ülkelerinden eğitim almak isteyen öğrencilerin üniversitede de tüm eğitim kademelerinde başvurularının kabul edildiği sistemdir. Yabancı öğrenciler kendi vatanlarını terk etmeden bu sistem sayesinde rahat bir şekilde belgelerini yollaya bilirler. Belgelerinin bakma statü hakkında bilgileri elde edebilirler. Sistemde bildirim ve e-mail notifikasiya yollamak imkanları mevcuttur. Artık bu tahsil aracılığıyla 2015 ağustos ayında Yabancı öğrencilerin kabulü gerçekleştirilmiştir.

Sistem öğretmen- öğrenci kuruları ve inzibatçı paneli vasıtasıyla idare ediliyor. Öğretmenler kendi bilimsel faaliyetleri kriterlere uygun olarak kuruları aracılığıyla sisteme dahil ediyorlar. Aynen öğrencilerde belli dönemde kendilerine verilen olanaklar temelinde öğrenci kurularında onlara dersleri öğreten öğretmenler hakkında anket dolduruyorlar. Bu bilgiler temelinde inzibatçı panelinde onaylanan faaliyetler ve öğrenci anketleri belirli bal ile değerlendiriliyor, bunda sırasında öğretmenlerin maaşlarının belli bir noktaya artmasına olanak sağlıyor. Sistemde Üniversite, fakülte, bölüm, öğretmen reytinglerine göre raporlar elde etmek mümkündür.

### 2.3.2. EDUMAN Sisteminin Yarattığı Avantajlar

EDUMAN sisteminin yarattığı avantajlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir (EDUMAN-“Elektron Universitet Modeli” İSTİFADƏÇİ TƏLİMATI,<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/EDUMAN30082016.pdf>, 2018):

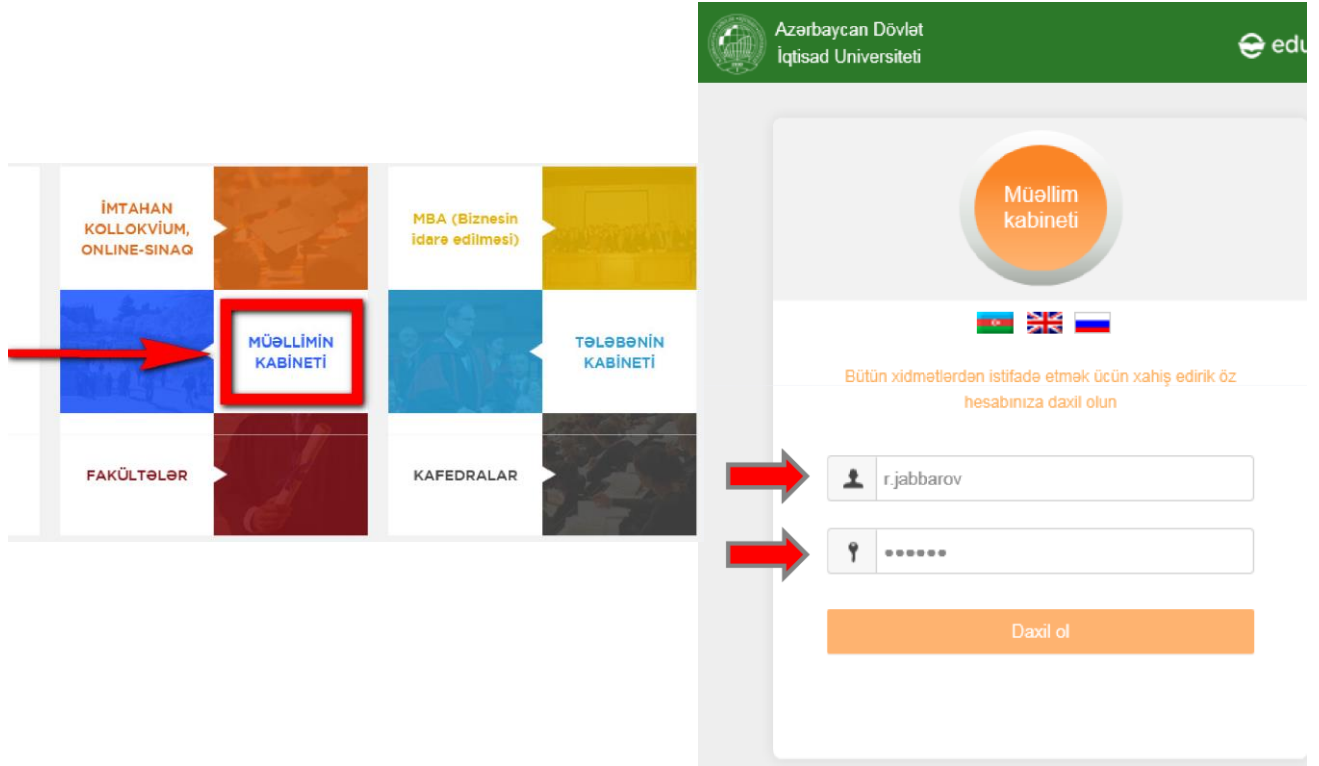
- Ders sırasında herhangi bir ek cihaza (flashcard, CD) gerek yoktur;
- Fakülteler üzere ders çizelgelerinin elektronlaşdırılması ve ders çizelgeleri hakkında öğretmen ve talebelerin elektron şekilde bilgilendirilmesi, Elektronik defterlerin uygulanması sonucunda sınava kadarki puanların (kollokvium, seminer puanları, serbest çalışmalar ve devamiyyət) elektron şekilde hesaplanması;
- Eğitim materyallerinin elektronlaşdırılması (konferans metinlerinin, tanıtımların, ders alınan malzemelerin vs);
- Takvim-tematik planların ve sillabusların elektronlaşdırılması;
- Öğrenciler tarafından her sömestr üzere eğitim sürecinin kalitesi ile ilgili öğretmenlerin elektron şekilde değerlendirilmesi;
- Differensial maaş sisteminin uygulanması ve profesör-öğretim heyetinin bilimsel, eğitim ve kişisel gelişim faaliyetlerinin değerlendirilmesi;
- Kollokviumların ve imtahanların elektronik olarak yapılması;
- Üniversite üzere profesör-öğretim kurulu ve talebelerin tek elektron platformunun oluşturulması vs.

### 2.3.3. Öğretim Görevlileri İçin Hesap Sistemi

Öğretmenler kendi hesaplarını açmak için Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi resmi sitesinden ([www.unec.edu.az](http://www.unec.edu.az)) "**Öğretmenin kabineti**"ne ("Müəllimin kabineti") dahil olurlar. Müəllimin şəxsi kabineti və Elektron Jurnal.İstifadəçi.təlimatı,(<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifadt> , 2018).

Ekranında açılan pencerede "**ülke bayrakları**"("ölkəbayraqları") sembollerinden birine sıkmakla, tüm açılan sayfanın - azerbaycan, rus veya ingilizce yansımalarını temin ediyorlar. Daha sonra, başkanlıkları tarafından onlara sunulan kullanıcı bilgilerini uygun karelere dahil ediyorlar (kullanıcı adı ve şifre).

Kullanıcı adı ve şifresini dahil ettikten sonra, sadece bir defa (ilk defa sisteme dahil olduğunda) sistem tarafından onlardan E-mail adresi istenir. Aynı kareye E-mail adreslerini dahil ettikten sonra "**Kişisel kabineti**" ("Şəxsi Kabineti") canlanıyor (Müəllimin şəxsi kabineti və Elektron Jurnal İstifadəçi.təlimatı,[http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/t\\_\\_limat\\_.pdf](http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/t__limat_.pdf), 2018).



Kişisel kabinetteki "**Benim profilim**"("Mənim profilim") bölümünden kendileri ile ilgili verileri yenileyebilir veya değiştirebilirler.

Şifreni değiştirmek için ise "**Şifreyi değiştir**"("Şifrəni dəyiş") düğmesi kullanılır. Sunulan şifre sadece öğretmenlere aittir ve tamamen gizlidir.

Sürecin devamında ekranın sol tarafında "**Ders saati**", "**Takvim planı**", "**Fen üzere gruplar**", "**Laboratuvar grubu**", "**Dosya**", "**Hizmeti faaliyet**" ve "**Elektronik defter**" bölümleri görünecektir. Bu bölümlerden sadece "**Elektronik Defter**" ("Elektron jurnal") bölümü turuncu renkte sergileniyor. Bu onunla ilgilidir ki, "Elektronik defter" bölümü sadece ders süreci sırasında aktif oluyor

(Müəllimin şəxsi kabineti və Elektron Jurnal İstifadəçi təlimatı, [http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad\\_\\_\\_i-t\\_\\_limat\\_\\_.pdf](http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad___i-t__limat__.pdf), 2018).

The screenshot displays the 'müəllim kabineti' (Teacher Cabinet) interface. The main area is a course schedule table. The table has columns for days (I, II, III, IV, V) and rows for time slots (09:00-10:20, 10:30-11:50, 12:10-13:30). The table contains course information such as 'AA\_02\_13\_01\_474\_2313\_Marketing' and 'Seminar'. The right sidebar shows the user's profile for Ramil Cabbarov, including their name, title 'Müəllim', and contact information.

“*Ders saati*” bölümünde olan bilgiler öğretmenin ders yükü yerine getirdiği uygun fakülte dekanlıkları tarafından sisteme dahil edilir ve sadece öğretmenin ders saatini kapsıyor.

“*Takvim planı*”, “*Fen üzere gruplar2*” ve “*Laboratuvar grubu*” birlikleri ise bölümler ve Eğitim Kalite Değerlendirme ve Yönetim Merkezi merkezi tarafından oluşturulur. Öğretmenlerin sadece bu bölümlerde onlara ait bilgilerin titizliğine dikkat etmeleri yeterlidir.

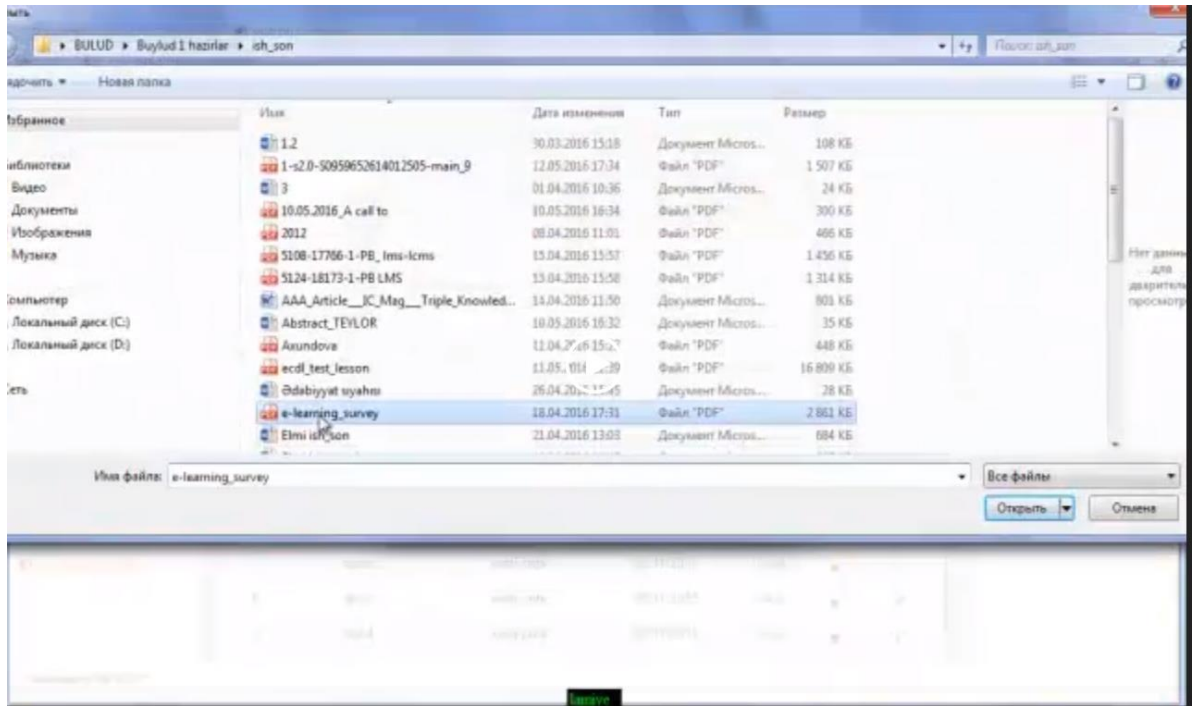
“*Dosya*” bölümü doğrudan profesör-müəllim heyeti tarafından kullanılması amacıyla oluşturulmuş bölümlerden biridir. Bu bölüm aracılığıyla öğretmen kendine ait olan eğitim malzemelerini (fen programları, takvim-tematik

planları, sillabusları vs.) sisteme dahil edebilir ve kendi bu malzemeleri kabinetden iptal etmediği süre içinde internet bağlantısı olan herhangi bir yerden istifade edebilir. Yani bu bölümün idare edilmesi sadece öğretmenler tarafından yönetiliyor.

“*Dosya*” bölümüne sıklığında açılan pencerede sütunlarında “*Nö*”,

“*Dosyanın təsviri*”, “*Dosyanın amacı*”, “*Tarih*” ve “*Dosya*” başlığı olan tablo görünür. Takvimin üst sağ köşesinde yeşil renkte “*Yeni*” düğme sıklığında, öğretmen dahil etmək istediği materyalin özelliklerine dair “*Təsviri*”, “*Amacı*”, “*Dosya*”, “*Seç*”, “*Uygula*” ve “*Vazgeç*” kombinasyonlu anket penceresi açılır (Fənn kataloqunda fənnin mövzularının redaktə edilməsi, <http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/F-nn-kataloqunda-f-nnl-rin-m-vzular-n-n-daxil-edilm-si.pdf>, 2018).

Açılan yeni pencerede ilgili karelere, yani “**Tasviri**” karesine - sisteme yüklemek istediği materyalin evrenselleştirici alametini (örn. gösteri, syllabus, program, konferans metni, ek okuma malzemesi vs). “**Amaç**” karesine - yüklenecek materyalin konferans, seminer, bu laboratuvar vs. meşğele türünden hangisine ait olduğunu dahil ediyor. “**Dosya**” karesindeki “**Seç**” düğme sıkıldığında, bilgisayarda bulunan tüm bilgi saklama kaynakları (örn. iç ve dış bellek diskler (disk C, D ve F), “**Belgelerim**”, “**Benim Bilgisayarım**” klasörleri vb) görünüyor.



İmleçi yüklemek istediği dosya üzerine getirip, açılan penceredeki “**Aç**” veya “**Reddet**” düğmelerine sıklamakla dosyayı yükleyebilir (Aç düğme sıklınca) veya yükleme sürecini durdurmaya (“**Vazgeç**” tuşuna bastığında) bilir. “**Aç**” düğme sıklıldıktan sonra, yüklenecek dosyanın adı, önceden açılmış olan anket penceresindeki aynı karede görünecektir



(Fənn kataloqunda fənnin mövzularının redaktə edilməsi, <http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/F-nn-kataloqunda-f-nnl-rin-m-vzular-n-n-daxil-edilm-si.pdf>, 2018).

Bundan sonra, “*Uygula*” ve “*Vazgeç*” düğmelerinden her-hangi birine sıkışınca, süreci tamamlamak veya yüklemədən vazgeçmək olur. Eğer “*Tatbik et*” tuşu sıkılıyorsa, bu zaman yüklədiđi dosya tabloda görünecektir. Yüklənmiş malzəmeden internet bağlantısı olan herhangi bir yerden sayfaya girerek “*Dosya*” bölümünə sıkmakla açılan tablodaki “*Yükle*” tuşuna basmaq yeterlidir. Düğme sıkıldıktan sonra, “*Özel Kabinet*”de olan ve yüklemek istediği dosya, sisteme dahil olduğu bilgisayarə yüklenəcəktir. Dikkate almak lazım, "Dosya" bölümündən, sistemde olan malzəmələrin doğrudan açılması mümkün değildir. Her halde ilgili bilgiler, kullanılan bilgisayarə yüklenmelidir.

“*Hizmeti faaliyet*” bölümü profesör-öğretim kadronun metodik karakterli çalışmalarının sonuçlarına ilişkin bilgilerin sisteme dahil edilmesi amacını taşıyor.

“*Hizmeti faaliyet*” bölümü düğme sıkıldığında “*№*”, “*Yön*”, “*Kriter*”, “*Faaliyet*”, “*Tarih*” ve “*Statü*” başlığı olan tablo görünüyor. Tablonun sağ üst köşesinin üstünde “*Yeni*”, “*Çıkarış*” ve “*Kurallar*” yazılmış üç ince mevcuttur. "Yeni" tuşu sisteme istediğin malzəməyi dahil etme fonksiyonu taşıyor. Düğmeyle sıkıldığında “*Tarih*”, “*Yön*”, “*Kriter*”, “*Faaliyet*”, “*Web adresi*”, “*Dosya*”, “*Tasdik*”ve“*Vazgeç*” kombinasyonlu anket penceresi açılır. Açılan yeni pencerenin "Tarih" karesi sistem tarafından otomatik olarak belirlənir. Diğer karelere gelindiğinde onların birçok fonksiyonları vardır. Nitekim “*Yön*” karesinin içerisinde solgun fona

**“Yönünü seçin”** başlığı yerleştirilmiştir. Karenin sağ bitimindeki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkıldığında **“Bilimsel çalışmalar”**, **“Eğitim faaliyetleri”** ve **“Kendini geliştirme faaliyeti”** yazılmış küçük pencere açılıyor. Öğretmen önceden tespit etmelidir ki, dahil edeceği malzeme hangi kategoriye aittir. Bu konuda kapsamlı bilgiyi **“Kriter”** karesinin sağ bitimindeki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkılmakla alabilir. Bu karede gösterilen kriterlerden her-hangi birini seçtikten sonra, **“Faaliyet”** bölümünün sağ bitimindeki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkılmakla, bu kategoriye ait olan tüm faaliyet alanlarının listesi görünüyor. Listedeki istediği kategorinin üzerinde sıkılmakla, kaydını yapmış oluyor.

**“Faaliyet”** bölümünün alt kısmında **“Web adres”** penceresi vardır. Buraya örneğin öğretmen katılımcısı olduğu konferansla ilgili olan elektronik adresleri dahil edebilir. Anket penceresinin son **“Dosya”** adlandırılan karesi aracılığıyla, öğretmene sisteme yüklemek istediği ürünün bilgisayar veya harici hafıza araçlarını (Flaşbellek) doğrudan dahil edilmesi imkanına sahiptir. Bu kareye sıkıldığında, yukarıda belirtilen tüm bilgi depolama alanlarına ilişkin yeni bir pencere açılıyor. İmleci pencerede açılmış istenilen yerde olan dosyanın (klasörün doğrudan yüklenmesi mümkün değildir) üzerine getirip pencerenin alt sol köşesinde görünen **“Aç”** tuşuna bastığı zaman, bu dosya adının kaydını yapmış olacaktır. Aksine **“Vazgeç”** düğme sıkılmakla dosyanın yüklenmesi sürecini durdurmuş olacaktır.

Sürecin son aşaması anket penceresinde kayda alınmış tüm bilgilerin teyit edilmesi veya reddedilmesi ile tamamlanmış olur. Eğer öğretmen, yeşil zeminde görünen **“Tasdik”** düğmesine sıkıldığında dahil ettiğini hizmeti faaliyet malzemenin kabinete yüklenmiş olmasını ekranda görecektir. Eğer,

anket karelerinden her-hangi birine ait bilgi dahil edilmezse, süreci bitirmek mümkün değildir. Bu nedenle, tüm hücreler uygun şekilde doldurulmalıdır.

“*Vazgeç*” düğmesi istenilen aşamada sıkıldığında zaman süreci durdurulmuş olacaktır.

Süreç başarıyla tamamlandığında, yüklediği dosya karşısında, turuncu renkte “*Bakılır*” yazısı görünecektir. Bu demektir ki, materyal sistem tarafından kabul edilmiştir. Belli bir zaman geçtikten sonra, "Bakılır" ifadesi veya “*Tasdik edildi*” veya “*İnkar etti*” ifadeleriyle yer edecektir. Eğer “*İnkar edildi*” notu görünürse, öğretmen onun üzerine sıkıldığında imtina nedenine ilişkin ayrıntılı bilgi elde edebilecektir.

“*Hizmeti faaliyet*” bölümü düğme sıkıldığında açılan tablonun sağ son sütununda kırmızı renkte yansımış "X" düğme sıkıldığında, yüklenmiş uygun malzemeyi kaldırmış oluyor. Takvimin üst sağ köşesinde mavi renkte görünen “*Çıkarış*”ve“*Kurallar*” düğmelerine sıkıldığında, buna bağlı olarak cari reyting dair bilgi takvimini ve “*Diferensial ücretleri*” sistemin işleyiş ilkelerini yansıtan kurallar kitabı ile ulaşabilir

(Müəllimin şəxsi kabineti və Elektron Jurnal İstifadəçi təlimatı, [http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad\\_\\_\\_i-t\\_\\_limat\\_\\_.pdf](http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad___i-t__limat__.pdf), 2018).

“*Elektronik defter*” bölümü ana sayfadaki takvimin aşağı sol köşesinde "turuncu" renkte sergileniyor. Bu onunla ilgilidir ki, “*Elektronik defter*” bölümü sadece ders süreci sırasında aktif oluyor. "Elektronik dergi" bölümüne sıkıldığında, “*Nö*”, “*Gruplar*”, “*Ders tipi*”ve“*Öğrenci sayısı*” başlığı olan tablo görünüyor. Takvimin üst kısmında ise “*Öğretim yılı*”,

“Yarım yıl”, “Öğretmen”ve“Ders tipi” adlanan kareler vardır. Her-bir karenin sağ tarafında, aşağı yönelmiş ok işaretiyle sıklıkla öğretim yılını ve uygun s0mestri, ayrıca dersin tipini (konferans veya seminer) se0mek gerekir. Tabloda 0ğretmenlerin isimleri sistem tarafından otomatik olarak belirlenir.

No	Gruplar	Ders tipi	Talaba sayı
2	AA_02_13_01_476_2313_Marketing	Mühazire	25
3	AA_02_13_01_474_2313_Marketing	Mühazire	24
4	AA_02_13_01_472_2313_Marketing	Mühazire	26
5	AA_02_12_01_666_2313_Marketing	Mühazire	26
6	AA_02_12_01_664_2313_Marketing	Mühazire	28
7	AA_02_12_01_662_2313_Marketing	Mühazire	25

Takvimin “**Gruplar**” olarak adlandırılan sütununda 0ğretmenin eğitim vereceyi derslerin kodu, isimleri ve grupları yansımış listeden, ders süreci sırasında aynı anda eğitim verdiyi fen adını se0ip üzerinde sıkıldığında, bu fen, eğer ders se0imi aldıysa - konferans, seminer veya bu laboratuvar se0imi aldıysa ilgili meşgale defteri sayfaları açılacaktır.

Anlatım dersine ait olan defter sayfası açılan zaman, ekranda “**No**”, “**Tarih**”, “**Konunun adı**”ve“**Öğrenci**” ve tarihler yansımış tablo görünüyor. Takvimin üst kısmında ise “**Değerlendirme**”, “**Kurs işi**ve “**Serbest iş**” kareleri vardır.

### 2.3.3.1.Öğrencilerin Değerlendirilmesi Sistemi

Anlatım dersinde “**Değerlendirme**” karesi açıldığı zaman sistem tarafından düzenlenen dersin tarihi ve konuları sırayla otomatik olarak belirleniyor. Devamlılık bölümünde listede olan tüm öğrencilerin derste yer almasına ait sistem tarafından “**i/e**” vurgu yapılıyor. Eğer öğrenciler arasında derste katılmayan varsa, o zaman imleci derste iştirak etmeyen öğrencinin isminin karşısındaki “**i/e**” kaydının sağ tarafındaki aşağı yönelmiş ok işaretine sıklamakla açılan kareden “**q/b**” seçimini yapmak gerekir. Ders sırasında ilk 15 dakika içinde devamlılıkla ilgili notlar mutlaka yapılmalıdır. Aksi takdirde sistem otomatik olarak, tüm öğrencileri derste katılıyor gibi kayda alacaktır. Dikkate almak lazım, devamlılıkla ilgili yapılmış kaydı, 15-dakikadan sonra yeniden değiştirmek mümkün değildir. Uygun kayıtlar yapıldıktan sonra, tablonun sağ alt köşesindeki “**Kapat**” tuşuna sıklamakla dergisi bağlamak gerekir.

Nö	Tarix	Mövzunun adı	Nö	Tələbə	23/05/2016	16/05/2016	09/05/2016	02/05/2016	25/04/2016	18/04/2016	11/04/2016	04/04/2016	28/03/2016
1	23-05-2016	Xidmət və qeyri-kommersiya marketinqi	1	Babayev Nurəddin Seyfəddin	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
2	16-05-2016	Beynəlxalq marketinq	2	Babayev İsmayıl Elçan	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
3	09-05-2016	Marketinqin nəzarət sistemi	3	Baxtیارlı Seymur Rövşən	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	q/b
4	02-05-2016	Marketinqin strategiyası və planlaşdırılması	4	Hüseynzadə Kanan Yusif	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	q/b
5	25-04-2016	Marketinqin idarəetmə strukturunun təşkili	5	Karimov Sarxan Rizvan	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	q/b
6	18-04-2016	Marketinq sistemində qiymətləndirmə siyasəti	6	Malikzadə Malik İlqar	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
7	11-04-2016	Marketinqin kommunikasiya sistemi	7	Məhbəliyev Məhbəli İldırım	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
8	04-04-2016	Məhsulların bölüşdürülməsi və satışı	8	Məhdiyev Əlakbar Məvlüd	i/e	i/e	i/e	q/b	i/e	q/b	i/e	q/b	i/e
9	28-03-2016	Marketinqdə məhsul siyasəti	9	Məhdiyev Əlakbar Əlağa	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
10	21-03-2016	Bazarın segmentləşdirilməsi və məqsəd segmentlərinin seçilməsi	10	Mirkişiyev Elyar Sədirəddin	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
11	14-03-2016	İstehlakçılarda davranış və modeləşdirilməsi	11	Məhərrəmov Cavid Nazim	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
12	07-03-2016	Marketinq tədqiqatları və marketinq informasiya sistemi	12	Məmmədli Orxan Şahin	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
			13	Məmmədov Elçan Fəriz	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e
			14	Nətiqbəyli Fərvin Nətiq	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
			15	Nəğiyeva Günel Rəqif	i/e	i/e	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e
			16	Sədiqlı Murad Cəfər	i/e	i/e	i/e	i/e	i/e	q/b	i/e	i/e	i/e

Eğer fəndalındakursişi varsataktivimin üstkısımında **“Değerlendirme”**, **“Kursişi”**ve **“Serbestiş”** denenhücrelerarasından **“Kursişi”** düğmesıkıldığı zaman ekranda **“№”**, **“Soyadı, adı, babasınınadı”**, **“Konununadı”**, **“Tarih”**ve **“Puan”** başlığı yansımış tablogörünüyor. Takvimin üstkısımında ise **“Yeni”**ve **“MetinDüzelme”** denenhücreleraracılığıyla öğretmen öğrencilerekursişikonularını tayinedebilirveyakonularla ilgilimetindüzelmeişlerini edebilir

(Müəllimin şəxsi kabineti və Elektron Jurnal İstifadəçi təlimatı, [http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad\\_\\_\\_i-t\\_\\_limat\\_\\_.pdf](http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad___i-t__limat__.pdf), 2018).

**“Değerlendirme”**,

**“Kursişi”**ve **“Serbestiş”** denenhücrelerarasından **“Serbestiş”** düğmesıkıldığı zamanisekranda **“№”**, **“Konununadı”**, **“Öğrencilerilistesi”** başlığı yansımış veilaveherserbestiş içinsütünlutablogörünüyor. Takvimin "Konunun adı" sütununda aşağı kısımda özel hücreye serbest çalışmanın konusunu yazıp onun karşısındaki **“+”** işaretine sıkıldığı zaman serbest çalışmanın konusunun kayda alınmasını ve öğrencilerin listesinin karşısında karelerde **“0”** kaydının yapıldığını ekranda görünecekdir. Hangi öğrenci öğretmene serbest iş takdim ediyorsa, o zaman imleçi öğrencinin isminin karşısındaki **“0”** kaydının sağ tarafındaki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkılmakla açılan kareden **“1”** seçimini yapmak gerekir.

Bu operasyon öğrencinin serbestişin kabul edilmesi gibi sistem tarafından kayda alınacaktır. İlgili notlar apanıldıqdan sonra, tablonun sağ alt köşesindeki **“Kapat”** tuşuna sıkılmakla dergisi bağlamak gerekir. Sonraki serbest çalışmalarla ilgili notları, ilgili sırayla tekrarlanarak yerine getirilir.

Seminer dersinde “*Elektronik defter*” bölümünün ana sayfasındaki “*Ders tipi*” denilen karenin sağ tarafında, aşağı yönelmiş ok işaretine sıkmakla “Seminer” dersi seçmek ve uygun fen üzerinde tutmak gerekir. Bu sırada, açılan tabloda sistem tarafından düzenlenen dersin tarihi ve konuları sırayla otomatik olarak belirleniyor. Devamlılık bölümünde listede olan tüm öğrencilerin derste yer almasına ait sistem tarafından “*i/e*” vurgu yapılıyor. Eğer öğrenciler arasından derse katılmayan varsa, o zaman imleci derste iştirak etmeyen öğrencinin isminin karşısındaki “*i/e*” kaydının sağ tarafındaki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkmakla açılan kareden “*q/b*” seçimini yapmak gerekir. Ders sırasında ilk 15 dakika içinde devamlılıkla ilgili notlar mutlaka yapılmalıdır. Aksi takdirde sistem otomatik olarak, tüm öğrencileri derste katılıyor gibi kayda alacaktır.

Dikkate almak lazım, devamlılıkla ilgili yapılmış kaydı, 15-dakikadan sonra yeni değiştirmek mümkün değildir. Seminer dersinde cevap veren talebenin değerlendirilmesi için imleci cevap vermiş öğrencinin isminin karşısındaki “*i/e*” kaydının sağ tarafındaki aşağı yönelmiş ok işaretine sıkmakla açılan kareden ilgili puanın üzerinde (örn. 4, 7 veya 10) sıkıldığında, öğrenciye verilen puan kayda alınmıyor. Dikkate almak gerekir ki, bu kayıtların yapılması tüm ders süresi içinde mümkündür. Ders sonuçlanan zaman, tablonun sağ alt köşesindeki “*Kapat*” tuşuna sıkmakla defteri bağlamak gerekir.

EDUMAN “sisteminden istenilen amaçla kullanımı bittikten sonra, mutlaka tüm sayfalarda “*BAGLA*” ve “*ÇIKIŞ*” düğmelerini sıkmak gerekir.

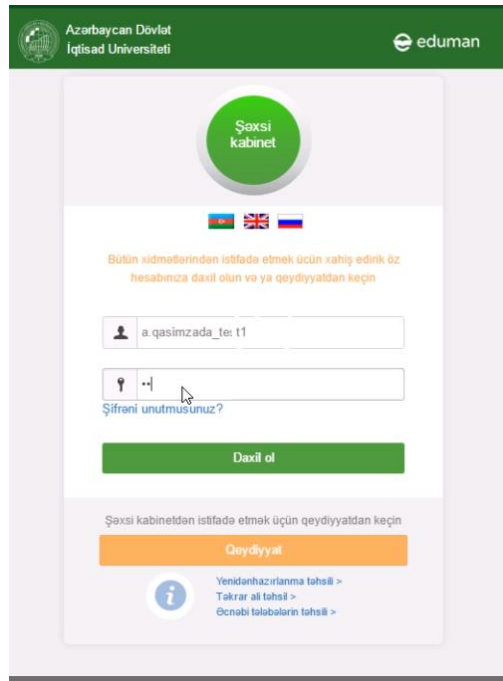
### 2.3.4. Öğrenci Hesap Sistemi

Öğrenci Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi resmi sitesinden(www.unec.edu.az) **“Öğrencinin kabineti”** ne tıklayarak kendi hesabına dahil olabilir.

Ekranda açılan pencerede **“ülke bayrakları”** sembollerine sıkmakla, tüm açılan sayfanın - azerbaycan, rus veya ingilizce yansımalarını temin edebilir. Daha sonra dekanlık tarafından öğrenciye sunulan kullanıcı bilgilerini uygun karelere dahil edilir (kullanıcı adı ve şifre)

(EDUMAN-“Elektron Universitet Modeli” İSTİFADƏÇİ TƏLİMATI-  
<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/EDUMAN30082016.pdf>,  
2018).

Kullanıcı adı ve şifresini dahil ettikten sonra, sadece bir defa (ilk defa sisteme dahil olduğunda) sistem tarafından öğrenciden E-mail adresi istenecektir. Aynı kareye E-mail adresini dahil ettikten sonra **“Kişiselkabinet”** canlanacaktır.





Sürecin devamında ekranın sol tarafında **“Ders saati”**, **“Sınav programı”**, **“Sınav sonuçları”**, **“Online başvuru”**, **“Kurallar”**, **“Bireysel müfredatı”**, **“Dosyalar”** ve **“Öğretmeni değerlendirme anketi”** bölümleri görünecektir. Sayfanın sağ tarafında ise öğrenciye ait bilgiler, ayrıca **“Benim profilim”**, **“Profili değiş”**, **“Bildirimler”** ve **“Sınav kaydı”** bölümleri mevcuttur. Profili değiş bölümünden öğrenci kendine ait verileri yenileyebilir veya değiştirebilir. Şifreni değiştirmek için sağ üst taraftaki bölmeden kullanılır. Öğrenciye sunulan şifre sadece ona aittir ve tamamen gizlidir.

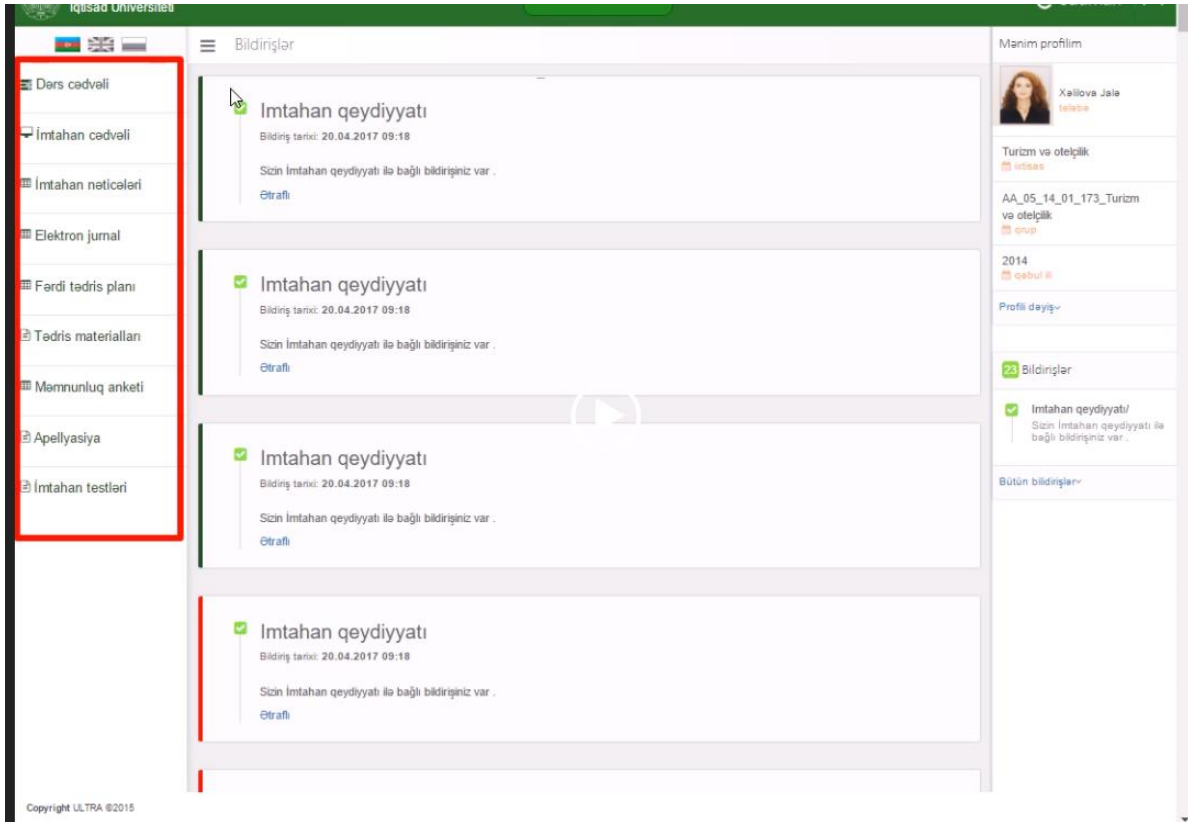
**“Ders saati”** bölümünde olan bilgiler fakülte dekanlıkları tarafından sisteme dahil edilir ve sadece öğrencinin ders saatini kapsıyor.

Sınav zamanı ve sırası ile ilgili bilgi elde etmeleri için **“Sınav takvimi”** bölümüne sıklıkla bakmak yeterlidir. Açılan pencerede öğrencinin sömestr boyunca çeşitli dersler için biriktirdiği puanlar, imtihan katılımları için mutlaka gereken kullanıcı adı ve şifresi hakkında bilgi elde edebilir.

**“Sınav sonuçları”** bölümüne dahil olduğunda ise artık vermiş olduğu imtihan ve kollokviumlarla ilgili bilginin yansıdığı bilgi tablosuna ulaşabilir.

**“Bireysel müfredatı”** bölümü öğrenciler tarafından onlara eğitim alacakları sürede eğitim bağlanması öngörülen dersler doğrultusunda düzenleniyor. Bu bölümün oluşturulmasında danışmanlık almak amacıyla, fakülte tyutorlarına başvurabilirler.

“*Dosya*” bölümü aracılığıyla ders materyallerini (sillabusları, konferans metinlerini, seminer meşğesi için hazırladığı tanıtımları vs.) sisteme dahil edebilir ve kendibu malzemeleri kabinetden iptal etmediğisüre içinde internet bağlantısı olan herhangi bir yerden kullana bilir. Yani bu bölümün yönetilmesi öğrenciler tarafından gerçekleştiriliyor.



“*Dosya*” bölümünü sıklıdığında açılan pencerede sütunlarında “*Nö*”, “*Dosyanın tasviri*”, “*Dosyanın amacı*”, “*Tarih*”ve“*Dosya*” başlığı olan tablo görünüyor. Takvimin üst sağ köşesinde yeşil renkte “*Yeni*” düğme sıklıdığında, dahil etmek istediği materyalin özelliklerine ilişkin “*Dosyanın tasviri*”, “*Dosyanın amacı*”, “*Dosya*”, “*Seç*”, “*Uygula*”ve“*Vazgeç*” kombinasyonlu anket penceresi açılır. Açılan yeni pencerede ilgili karelere,

yani **“Tasviri”** karesine - sisteme yüklemek istediği materyalin evrenselleştirici alametini (örn. gösteri, sillabus, anlatım metni, ek okuma malzemesi vs.) **“Amaç”** karesine - yüklenecek materyalin anlatım, seminer, bu laboratuvar vs. meşğele türünden hangisine ait olduğunu dahil ediyor (EDUMAN-“Elektron Universitet Modeli” İSTİFADƏÇİ TƏLİMƏTİ-<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/EDUMAN30082016.pdf>, 2018).

**“Dosya”** karesindeki **“Seç”** düğme sıkıldığında, öğrencinin bilgisayarında bulunan tüm bilgi saklama kaynakları (örn. iç ve dış bellek diskler (disk C, D ve F), **“Belgelerim”**, **“Benim Bilgisayarım”** klasörleri vs.) görünüyor. İlmeçi yüklemek istediği dosya üzerine getirip, açılan penceredeki **“Aç”**veya **“Reddet”** düğmelerine sıkmakla dosyayı yükleyebilir (Aç düğme sıkılınca) veya yükleme sürecini durdurmayı (**“Vazgeç”** tuşuna bastığında) bilir. **“Aç”** düğme sıkıldıktan sonra, yüklenecek dosya adı, önceden açılmış olan anket penceresindeki aynı karede görünecektir. Bundan sonra, **“Uygula”** ve **“Vazgeç”** düğmelerinden her-hangi birine sıkınca, süreci tamamlamak veya yüklemeyi vazgeçmek olur.

Eğer **“Tatbik et”** tuşu sıkılıyorsa, bu zaman sütunlarında **“As”**, **“Dosyanın tasviri”**, **“Dosyanın amacı”**, **“Tarih”**ve **“Dosya”** başlıklı ilk açılmış olan pencerede, yüklediği dosya görünecektir. Yüklenmiş malzemedən internet bağlantısı olan herhangi bir yerden öğrencinin sayfasına girerek **“Dosya”** bölümüne sıkmakla açılan **“As”**, **“Dosyanın tasviri”**, **“Dosyanın amacı”**, **“Tarih”**ve **“Dosya”** başlığı olan tablodaki **“Yükle”** tuşuna basmak yeterlidir. Düğme sıkıldıktan sonra, **“Kişisel kabinet”**inde olan ve yüklemek istediği dosya, sisteme dahil olduğu bilgisayara yüklenecektir. Dikkate

almak lazım, “*Dosya*” bölümünden, sistemde olan malzemelerin doğrudan açılması mümkün değildir. Her halde ilgili bilgiler, kullanılan bilgisayara yüklenmelidir.

#### **2.3.4.1. Öğretim Görevlilerinin Değerlendirilmesi Sistemi**

“Öğretmeni değerlendirme anketi”(Məmnunluq anketi) bölümü öğrenciyə ders veren profesör-öğretim kadronun eğitim faaliyyətinə öğrencilərin yaklaşımını belirlemek amacıyla hazırlanmışdır. Burada yapılan ilgili notlar, öğretmenlərin universite düzeyində reytinginin belirlənməsi sırasında diqqətə alınır.

“Öğretmeni değerlendirme anketi” bölümünə sığıldığı zaman açılan pəncərənin üst sağ köşəsində yeşil rəngdə "Yeni" tuşu görünür. Bu düğməyə basılan zaman, eyni adla anket pəncərəsi açılır. Açılan pəncərədə turuncu rəngdə “Öğretmen”, “Öğrenciləri özəndirməsi” və “İletişim” başlıklı anket kələrlərinə ilgili (sistem tərəfindən otomatik olaraq mümkün seçənekler toplusu sunulur) qayıtları yaptıqdan sonra, “Uygula” və “Vazgeç” düğmələrindən hər-hangi birinə sığınca, süreci tamamlamak və ya yükləmədən vazgeçmək olur.

(<http://unec.edu.az/telebelerin-kabinetlerindeki-yenilikler-ve-esasen-de-transkriptleri-haqqında-melumat/-Video>, 2018).

Eğer “Tatbiket” tuşu sığılıyorsa, o zaman öğrenci anketində yeralmış, “Vazgeç” tuşu sığıldığında ise aksinə ankette katılmaktan vazgeçmiş olur.

Dikkate almak gerekirken, ankette öğrencinin nasıl yer alması, yani öğretmenlerini system tarafından sunulan uygun parametreler üzere yüksek veya düşük puanlarla değerlendirmesi imzasızlık ortamında gerçekleştiriliyor. Bir başka deyişle, hiçbir öğretmen ona hangi öğrencinin,

### Məmnunluq anketi

Tədris ili: 2016 - 2017

Yarımlı: -- Yarımli seçin --

Müəllim: \_\_\_\_\_

Kollokvium və imtahanlardan müvəffəq qiymət almaqda müəllimin keçdiyi dərslərin əhəmiyyəti: -- Qiyməti seçin --

Müəllim dərslərini səlis və aydın şəkildə izah etməsi: -- Qiyməti seçin --

Müəllim E-universitet modelindən tam istifadə edir (ilk 15 dəqiqə ərzində elektron jurnalda qeydiyyat aparır, mühazirə və seminarları təqdimat (prezentasiya) əsasında keçir və s.): -- Qiyməti seçin --

Müəllimi digər tələbələrə tövsiyə edərim: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin interaktiv metodlardan istifadə etmə bacarığı (keys, təqdimat, sinkveyn, skeçlər v.s): -- Qiyməti seçin --

Müəllimin tələbələrə dərslərdən kənar kömək göstərməsi: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin tələbələrə fərdi yanaşması: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin tələbələrə dərslərdə aktiv iştirakına şərait yaratması: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin verdiyi qiymətlərin obyektivliyinə inanıram: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin verdiyi sərbəst işlərin mənə faydalı olduğunu düşünürəm: -- Qiyməti seçin --

Müəllimin interaktiv metodlardan istifadə etmə bacarığı (keys, təqdimat, sinkveyn, skeçlər v.s): 10

Müəllimin tələbələrə dərslərdən kənar kömək göstərməsi: 7

Müəllimin tələbələrə fərdi yanaşması: 8

Müəllimin tələbələrə dərslərdə aktiv iştirakına şərait yaratması: 10

Müəllimin verdiyi qiymətlərin obyektivliyinə inanıram: 7

Müəllimin verdiyi sərbəst işlərin mənə faydalı olduğunu düşünürəm: 9

Qeyd: \_\_\_\_\_

Tətbiq İmtina

yüksək və ya düşük puanla ilişki bilgiye sahip olamaz.

## SONUÇ

Bilgi ve iletişim teknolojileri çağımızda bilginin kıymetini arttırmaya devam etmektedir. İlgili veri ortamlarında büyük miktarda verinin ekonomik olarak daha ucuza tasarruf edilmesi; diğer bir deyişle sayısallaştırma maliyetlerinin düşürülmesi, bulut adı verilen yığın depolama alanındaki bilgilerin korunması; bilgi işleminde kullanılan daha hızlı bilgisayarlar daha yaygın hale gelir; kullanıcıların veri bulmalarını ve aralarında çapraz referanslar bulmalarını sağlayan kullanıcı dostu yazılımın verimliliğini artırmak; noktalar arasında mümkün olan en kısa sürede veri üretme ve aktarma ve depolanmış bilgilerin dünyadaki her yerindeki erişilebilirliğini artırma ve dünyanın her yerinde büyük miktarda veriyi toplama ve analiz etme önemini geliştirme becerisi mümkün hale geldi. Günümüz bilgi toplumunda, bilgi en mühim meta devlete geçmiştir.

Eğitim sektörü bir cemiyeti neredeyse tümüyle kuşatmış ve sonraki nesillerin yetişmesini sağlayan çok ehateli ve o denli de kritik kıymeti olan bir sektördür. 21. Asrın küreselleşen dünyasında eğitim, tüm olanaklarıyla belki de hiç olmadığı şekilde yaygın, güçlü ve nitelikli bir konuma ulaşmıştır. Bugün kişiler artık beş yaşından ileri olgun yaşlardak eğitim dünyasının içinde olmakta ve hangi konumda olurlarsa olsunlar herhangi bir formatta eğitimle aynı olarak karşı karşıya bulunmaktadır. Yetişkin eğitimi, işyerinde eğitim, yaşlı eğitimi, aile eğitimi vb. misallerdeki gibi, eğitim deyim yerindeyse “beşikten mezara” dek bireyleri kapsama alanına almıştır.

## KAYNAKÇA

### KİTAPLAR

AKAR, Erkan (2010), “Yeni Eğitim Paradigması Olarak E-öğrenme 2.0 ve Satış Elemanlarının Eğitiminde Kullanımı”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, 2010, 45-61.

AKKOYUNLU, Buket (2002), “Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri”, *Hacettepe Oniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt 22, Sayı 8, 1-8.

ATILGAN İNAN, Eda (2012), “İnternet Çağında Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Yeniden Yükselişi”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 2, 191-204.

AYDIN, İnyet (2013), “Çocuk, İnternet ve Etik”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 99-119.

BARTLEY, Sharon Jeffcoat, GOLEK, Jennifer H (2004), “Evaluating the Cost Effectiveness of Online and Face-to-Face Instruction”, *Educational Technology & Society*, 7 (4), 167-175.

BİLGİÇ, Hatice Gökçe; TÜZÜN, Hakan (2015), “Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar”, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, 26-50.

BURKAZ, Vildan (2014), “Platon ve Rousseau’da İnsan Doğası Bağlamında Eğitim”, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, 101-112.

ÇETİN Özdemir, ÇAKIROĞLU Murat, BAYILMIŞ Cüneyt, EKİZ Hüseyin (July 2004), “Teknolojik Gelişme için Eğitimin Önemi ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri”, *TOJET*, July 2004, Volume 2, Issue 3, Article 17, 144-147.

DAGGET, Bill (2014), “Addressing Current and Future Challenges in Education”, *International Center for Leadership in Education*, 1-16.

DEMİR, Aysel (2017), “Siber Kültür ve Hiper Gerçeklikte Değişen Yaşam”, *Online Academic Journal of Information Technology*, Güz/Fall – Cilt/Vol: 8 - Sayı/Num: 29, 88-96.

DOGRUER, Nazan, EYYAM Ramadan ve MENEVIS, Ipek (2011), “The use of the internet for educational purposes”, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 28, 606-611.

ERGÜN, Mustafa (1998), “İnternet Destekli Eğitim”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1, 1-9.

EYGÜ, Hakan; KARAMAN, Selçuk (Ocak 2013), “Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, 36-59.

GHAZNAVI, Mohammad Reza; KEIKHA, Alemeh; YAGHOUBI Nour-Mohammad (2011), “The Impact of Information and Communication Technology (ICT) on Educational Improvement”, *International Education Studies*, Vol. 4, No. 2; 116-125.

GROS, Begona; SUAREZ-GUERRERO, Cristobal ve ANDERSON Terry (2016), “The Internet and Online Pedagogy Editorial”, *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 13-38.



GÜÇLÜ, Mustafa (2017), Örgütsel İletişim: Eğitim Kurumlarındaki Yeri ve Önemi Açısından Bir Değerlendirme, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 3, 854-870.

GÜL, Hasan; GÖKÇE, Hakan (2008), “Örgütsel Etik ve Bileşenleri”,*Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, Cilt13, Sayı1, 377-389.

GÜNDÜZ, Mustafa (2009), *İnternet Teknolojilerini Kullanarak Öğrenci Başarısı ve Öğrenmenin Kalıcılığını Artırma*, BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgi Teknolojileri, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

GÜR, Bekir S; ÖZOĞLU, Murat ve BAŞER Tekin (20-22 Mayıs, 2010), Okullarda Bilgisayar Teknolojisi Kullanımı ve Karşılaşılan Sorunlar, 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Elazığ.

High Level Group on the Modernisation of Higher Education (October 24), Report To The European Commission, Luxembourg.

İNCE, Mehmet (2002), *İşletmelerde İnsan Kaynakları Eğitiminin Çalışanların Performansları Üzerine Olan Etkileri ve İşletmelerde Bir Uygulama*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Konya.

İnternet ve E-Posta Yönetimi (2011),T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

KARABULUT, Burak (2015), “Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 21, 11-23.

KARACA, Ozan; TOPAL, Murat; ALDIR, Zekai (7-9 December 2011), “Uzaktan Eğitim Sorunları”, *International Science and Technology Conference*, Istanbul.

KARADAL, Fulden; TÜRK Murat (2008), “İşletmelerde Teknoloji Yönetiminin Geleceği”, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:1, Sayı: 1, 59-71.

KARASAR, Şahin (1999), “İnternet Ortamında Eğitim”, *Kuram. ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı 18, 145-161.

KARASAR, Şahin (October 2004), “Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri - İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim”, *TOJET*, Volume 2, Issue 4, Article 16, 117-125.

KAVAK, Yüksek; EKİNCİ C. Ergin (1994), “Eğitimin Finansmanı Sorunu ve Maliyetlerin Azaltılmasına İlişkin Alternatif Stratejiler”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 4, 65-72.

KAYA BENSGHIR, Türksel; LEBLEBİCİ, Dogan Nadi (2001), “Teknolojik Gelişmenin Örgütler ve Örgütsel Değişim Üzerindeki Yansımaları”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 34, Sayı 2, 19-37.

KAYA, Ahmet; BALAY, Refik; ADIGÜZEL, Abdullah (2014), “Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Becerileri İle Bilgi Edinme Becerileri Arasındaki İlişki Düzeyi”, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 4, Özel Sayı: 1, 83-99.

KAYA, Zeki (2002), *Uzaktan Eğitim*, Pegem A Yayınları, Ankara.

KAYA, Zeki (2006), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pegem Yayıncılık, Ankara.

KERİMOĞLU İNCE, K. Selcan (2006), *Kamu Kuruluşlarında ve İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi ve İletişim İlişkisi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

KHANNANOV, Azat (2003), "Internet Education for Educational Tools in Education", UNESCO Institute of Information Technology in Education, Moscow.

LAUDON, Kenneth C. ve LAUDON, Jane.P (2012), *Yönetim Bilgi Sistemleri*, çev. Abdullah Narlan.

MARIC, Vesna Aleksic; İLİC, Gordana (2012), "Management in the Internet Environment", *Management Information Systems*, Vol. 7, No. 4, 26-33.

OMEBE, Chinyere A (2014), "Human Resource Management in Education: Issues and Challenges", *British Journal of Education*, Vol.2, No.7, 26-31.

PANCHABAKESAN, Sadhasivam (2011), "Problems and Prospectives in Distance Education in India in 21st Century", Volume 30, 113-122.

PARLAK, Bekir (2017), "Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerinde Bir Analiz", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.22, Kayfor 15 Özel Sayısı, 1741-1759.

POLAT, Murat; ARABACI İ. Bakır (Nisan 2015), "Enformasyon Kuramı Bağlamında Sosyal Ağlar, Örgütsel Belirsizlik ve Eğitim: Kavramsal Bir Analiz", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 37, 797-789.

SALDAMLI, Asım (Bahar 2008), “İnsan Kaynakları Yönetiminde Bilişim Teknolojisinin Kullanımına Yönelik Bir Araştırma:Tekirdağ Örneği”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:13, 239-263.

SARITAŞ, Tuncay; ÜNER Nalan (Ağustos 2013), “Eğitimdeki Yenilikçi Teknolojiler: Bulut Teknolojisi”, *Journal of Research in Education and Teaching*, Cilt:2, Sayı:3, Makale No:23 ISSN: 2146-9199, 192-201.

SELINGER, Michelle, SEPULVEDA, Ana ve BUCHAN, Jim (2013), “Education and the Internet of Everything”, *Cisco Consulting Services and Cisco EMEAR Education Team*, 1-15.

ŞENEL, Ahmet; GENÇOĞLU Serhat (2003), Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi, 2003, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Y.11, No.12, 45-65.

TUNCER, Murat; TAŞPINAR Mehmet (2008), “Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar”, *Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: X*, Sayı 1, Haziran 2008, 125-144.

TUTİ, Serpil(2005), *Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Performans Göstergeleri, Öğrenci Görüşleri ve Öz-yeterlilik Algularının İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisan Tezi, Ankara.

TUTUM, Cahit (2001), *Personel Yönetimi, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları*, Sevinç Matbaası, Ankara.

TUTUM, Cahit (2001), *Personel Yönetimi, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları*, Sevinç Matbaası, Ankara.

YILMAZ, Kürşad; HORZUM, M. Barış (2005), “Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite”, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 10, 103-121.

YÜCEL, İsmail Hakkı (Haziran 2006), “Türkiye’de Bilim Teknoloji Politikaları ve İktisadi Gelişmenin Yönü”, Sosyal Sektörler Genel Müdürlüğü, YAYIN NO. DPT: 2690, Ankara.

YÜKÇÜ, Süleyman; ATAĞAN, Gülşah (2009), “Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 4, 1-13.

KARAGÖZ Bihter, KARAHİSAR Tuba, “İnternet Sitelerinin Lojistik İşletmeleri Açısından Önemi”, [www.ajit-e.org/download\\_pdf](http://www.ajit-e.org/download_pdf),

( Erişim: 10 aralık 2017).

E-learning, Concepts , trends, applications,

<https://www.talentlms.com/elearning/elearning-101-jan2014-v1.1.pdf> , 5-6,

(Erişim 13 aralık 2017: 5-6).

ARAT, Tugay ve BAKAN, Ömer (2011), Uzaktan Eğitim ve Uygulamaları, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/selcuksbmyd/article/viewFile/5000084581/5000078669>, 363-375, ( Erişim: 15 aralık 2017).

ASLANTAŞ, Tankut (2014), “Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Türkiye’de Bir Uygulama”, <http://www.tankutaslantas.com>, 1-63, ( Erişim: 19 aralık 2017).

WOODHALL, Marry, Eğitimde Maliyet Analizi, çev. Şakir Çınkır, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/127/890.pdf>, (Erişim: 27 aralık 2017).

KORKMAZ, Melisa (2014), “Eğitimde Yeni Yaklaşım: E-Öğrenme”,  
Ar&Ge Bülten,  
[http://izto.org.tr/demo\\_betanix/uploads/cms/yonetim.ieu.edu.tr/6415\\_1479907852.pdf](http://izto.org.tr/demo_betanix/uploads/cms/yonetim.ieu.edu.tr/6415_1479907852.pdf), (Erişim: 28 aralık 2017).

KBAYTÜRK ÇANAKŞ, Tuba, “Dijital Çağda Kütüphanelerin Yeni Yüzü: Bilgiye Erişim Merkezleri,<http://eprints.rclis.org>, (Erişim: 28 aralık 2017).

The Use of Technology in Management Education (September 2014), Insights from CEEMAN Network, <http://www.ceeman.org/docs/default-source/publications/ceeman-technology-survey-report-2014.pdf?sfvrsn=0>, (Erişim: 15 şubat 2018).

HERGÜNER, Gülten (1998), 21. Yüzyılda Eğitimcileri Eğitimi ve Okul Düzeni, <file:///C:/Users/TexnoUsta/Desktop/646-1246-1-SM.pdf> , 287-294, (Erişim: 13 mart 2018).

Müəllimin şəxsi kabinetini və Elektron Jurnal İstifadəçi təlimatı-  
[http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad\\_\\_\\_\\_\\_i-t\\_\\_limat\\_\\_.pdf](http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Eduman-istifad_____i-t__limat__.pdf),(Erişim 14 mart 2018).

ELEKTRON UNİVERSİTET TƏLİM PAKETİ-

<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/Elektron-Universitet-Modeli-1.pdf>,(Erişim 14 mart 2018).

Fənn kataloqunda fənnin mövzularının redaktə edilməsi-

<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/F-nn-kataloqunda-f-nnl-rin-m-vzular-n-n-daxil-edilm-si.pdf>,(Erişim 15 mart 2018).

EDUMAN-“Elektron Universitet Modeli” İSTİFADƏÇİ TƏLİMƏTİ-  
<http://unec.edu.az/application/uploads/2016/08/EDUMAN30082016.pdf>  
,(Erişim 16 mart 2018).

<http://unec.edu.az/telebelerin-kabinetlerindeki-yenilikler-ve-esasen-de-transkriptleri-haqqinda-melumat/-Video>,(Erişim 16 mart 2018).

Təhsildə informasiya texnologiyaları-

<http://www.anl.az/down/meqale/rabitadunyasi/2010/fevral/107324.htm>.  
(Erişim 17 mart 2018).

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının təhsilin keyfiyyətinə təsiri-

<http://xalqgazeti.com/az/news/education/56412>,(Erişim 18 mart 2018).

Ali təhsilin İKT əsaslı innovativ inkişafı-

<http://www.muallim.edu.az/www.old/arxiv/2011/04/36.htm>,(Erişim 19 mart 2018).